БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 161 (16.547). | 11 июль 1976 йил, якшанба | Баҳоси 2 тийин.

ҚИШЛОҚ МЕҲНАТЧИЛАРИ!

◆ ҒУЗАЛАР ҚИЙҒОС ШОНАЛАРНИ ГУЛЛАРГА, ГУЛЛАРНИ КУСАКЛАРГА АЙЛАНТИРЯПТИ. БУНДАЙ КЕЗДА УСИМЛИКНИНГ СУВГА БУЛГАН ТАЛАБИ КЕСКИН ОШАДИ. ҒУЗАЛАРНИ КЕЧА-КУНДУЗ ҚОНДИРИБ СУҒОРИНГ, БИРОР ТУП ҒУЗАНИНГ СУВ ИЧМАЙ ҚОЛИШИГА ЙУЛ ҚУЙМАНГ. СУВ ИСРОФГАРЧИЛИГИГА ҚАРШИ ҚАТТИҚ КУРАШИНГ!

◆ ҒАЛЛА УРИМИДА СУНГГИ ДАМЛАР БОШЛАНДИ. БАРЧА ҚОМБАЙНЛАРНИ ИККИ СМЕНАДА ИШЛАТИБ, ҚОЛГАН ҒАЛЛАНИ ТЕЗДА УРИБ, ДОНИНИ ЯНЧИБ ОЛАЙЛИК. БИР МАВСУМДА ИККИ—УЧ ЙИЛЛИК ПЛАН МИҚДОРИДА ДОН ТАЙЁРЛАГАН ХУЖАЛИКЛАРДАН НАМУНА ОЛИБ, УЛАРГА ТЕНГЛАШАЙЛИК. ҒАЛЛА НОБУДГАРЧИЛИГИГА АСЛО ЙУЛ ҚУЙМАЙЛИК!

◆ ЯНА БИР АСТОЙДИЛ ҲАРАКАТ ҚИЛСАҚ, ҚОЛГАН ҒАЛЛАНИ ТУЛА ЙИҒИШТИРИБ ОЛАМИЗ! ФУРСАТНИ ҚУЛДАН БОЙ БЕРМАЙЛИК! ҒАЛЛАДАН БУШАГАН ЕРЛАРНИ КЕЛГУСИ ЙИЛ МУЛ ҲОСИЛИНИ КУЗЛАБ ШУДГОРЛАБ ҚУЯЙЛИК!

САМАРАДОРЛИК ВА СИФАТ УЧУН

БИР БЕШ ЙИЛЛИКДА ИККИ БЕШ ЙИЛЛИКНИ БАЖАРАМИЗ

«ГОЛОДНОСТЕПСТРОЙ» МЕХАНИЗАТОРЛАРИНИНГ ВАТАНПАРВАРЛИК ТАШАББУСИ

«Голодностепстрой»га қарашли «Дренажстрой» тресте 24-механизациялашган кўчма колоннасининг саккиз нафар тажрибали механизатори: бульдозерчилар Александр Антонович Рон, Лев Павлович Бессуднов, Иргиз Анварович Муборакшин ва Шамсимуҳаммад Галломович Калимулин, скрейперчилардан Қобил Ортиқов, Харис Асилов, Адам Степанович Пашкевич ва Рашид Самарқандович Зокиров «Ўнлар ташаббуси»ни ривожлантириб ўз зиммаларига оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилдилар. Улар шу беш йилликда икки беш йиллик нормани бажарадилар. Бу азамат механизаторлар ҳар кучи икки кишининг нормасини бажаришга аҳди-паймон қилдилар. Бу баҳодирларнинг ҳар бири ўтган йилларда шундай маррани эгаллашга қодир эканлигини амалда исбот қилди. Лекин коллективчиликнинг маълум сабабларига кўра, улар фақат ўзларининг илғор бўлишлари билан кифояланмайдилар. Улар ўз ташаббусларининг кенг ёйилишига, ҳар бир кишининг юксак шахсий марралар белгилаб, уларни эгаллаб, кейин эгалланган марранинг кундалик нормага айланиб қолишига даъват қилмоқдалар.

● «ЎНЛАР ТАШАББУСИ»НИНГ ЯНГИ ПАРВОЗИ

● САККИЗ ШИЖОАТКОР МЕХАНИЗАТОР ИБРАТИ

● МАҲОРАТ — МУВАФФАҚИЯТ КАЛИТИ

● БИР КИШИ ИККИ КИШИНИНГ ИШИНИ БАЖАРАДИ

● БУГУНГИ РЕКОРД — ЭРТАГА НОРМА

«Ўнлар ташаббуси»нинг юзага келганига бир неча ой бўлди. Шу йилнинг январь ойида Ўзбекистоннинг ўн нафар таниқли ишчиси бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш юзасидан мажбурият олиб, янги ватанпарварлик ташаббусининг ташкилотчилари сифатида майдонга чиққан эди. Ана шу ташаббускорлар — Бибижамол Асанова, Анна Сергеевна Верзелина, Альбина Александровна Девятова, Борис Владимирович Ефремов, Салима Лўқмонова, Анвар Мирзаевич Муҳаммедов, Михаил Митрофанович Овсянников, Кимсанбой Тошматов, Абдубаннон Умаров, Шоира Умаровна Ҳолмуҳаммедовалар бўлиб, уларнинг изидан энди Мирзачўл ерларини ўзлаштирувчилардан бирданига саккиз киши ўнлар ташаббусини ривожлантиришга қарор қилди. Шуниси диққатга сазоворки, уларнинг ҳаммаси бир қурилиш коллективидан, 24-механизациялашган кўчма колоннадаги ҳар бир механизаторнинг бари юксак мажбуриятларга имзо чекди. Бу, ҳар беш механизаторнинг бири икки киши учун меҳнат қилади, демакдир.

Бундай кишилар ҳақида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Европа коммунистик ва ишчи партиялари конференциясида сўзлаган нутқида «Айтайлик, биздаги малакали, ўқувли ишчи заводда ёки далада энг яхши ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришаётган бўлса, ўзи билан ишлаётган ўртоқларидан ўзиб кетаётган бўлса, одатда у ўз тажрибасини бошқаларга ўргатиш, бу тажрибадан бошқаларни баҳраманд қилиш ғамини еяверади. Бизда ишлаб чиқаришнинг ана шундай илғорларидан кўра кўпроқ ҳурматли кишилар бўлмаса керак», деган илик гапларни таъкидлади.

Дренаж тармоқлари бунёдкорлари ва уларнинг иши ҳақида бир неча оғиз сўз. Ўтган беш йилликда колонна коллективи 3 минг километр узунликда ёпиқ дренаж тармоқлари барпо қилди. Бу тадбир шўрланган ерларнинг заҳини қочиришда қўриқ воҳа меҳнаткашларининг оғирини енгил қилади. Мирзачўл ерларидаги зарарли тузлар ё ҳосилдорликни пасайтириб юборади, ёки экинни бутунлай қуритади. Дренаж тармоқлари эса ортиқча тузларни чиқариб юбориш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини кескин яхшилашга ёрдам беради. Мирзачўлда минг йиллар давомида шўрланиш давом этиб келган. Эндиликда кўплаб шўрланган сув воҳадан ташқарига оқизиб юборилмоқда. «Дренажстрой» тресте ва унинг бўлинмалари ана шу ишда олдинги сафларда бормоқдалар. Ҳатто айтиш мумкинки, дренаж ҳақидаги фан бизнинг мамлакатимизда маълум маънода Мирзачўлда юзага келди.

Кўчма механизациялашган колонна меҳнат коллективи ўтган ярим йил мобайнида топшириқларни анча орттириб бажарди. Зарур касбларни чуқур эгаллаш, ишнинг аниқ ташкил қилиниши, ишчиларнинг маҳорати муттасил ортиб бораётганлиги коллективнинг илғорлигини таъминламоқда. Бу пешқадам колонна коллективига янги техника — траншеясиз дренаж ётқизгич ускунани синовдан ўтказиш ишониб топширилди. Бу ускуна ерда ганж қувурлар эмас, балки полиэтилен трубопроводлар ҳосил қилиб кетади. Дренаж ётқизишнинг бу усули ҳозирнинг ўзидаёқ ўзининг юксак самарадорлигини кўрсатиб турибди.

24-колонна бошлиғи Игорь Борисович Гусаревич юксак мажбуриятлар қабул қилган саккиз нафар механизатор ҳақида мана бу гапларни айтди: «Булар — бизнинг энг яхши кишиларимиз. Интизомли, шижоатли, ҳар ишга қодир. Бульдозерчилар шундай устаки, бунақасини ҳеч кўрмаганман. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Александр Рон тўққизинчи беш йилликда икки беш йиллик ҳажмида иш бажарди. Лекин бу бульдозерчи иш вақтидан ташқари ишламайди. Унинг қўш норма бажариши учун иш сменасининг ўзи етарли».

— Тўғри, ишдан ташқари вақтда, ҳатто шанба кунлари ҳам ишламайман, — дейди Рон. — Саккиз соатлик иш куним мобайнида икки нормани бажаришга улгураман. Бўш вақтларимни оила аъзоларим билан ўтказаман. Менинг тўрт қизалоғим бор.

— Қандай қилиб шундай муваффақиятга эришмоқдасиз?

— Икки оғиз сўз билан буни тушунтириш қийин. Техникадан унумли фойдаланаман. Маҳоратим қўл келмоқда. Иш соатининг ҳар дақиқаси ҳисобда.

— Маҳорат — муваффақиятларимизнинг гаровидир, — дейди Гусаревич. — Бир киши ҳар ойда 45 минг куб метр иш бажарса, бошқаси фақат нормани адо этади (18-20 минг куб метр). Бизда қолоқлар йўқ. Лекин уста механизаторлар анча илгарилаб кетган!

Рон ва унинг дўстлари Мирзачўлда янгилардан эмас. Қўриқ ерларни ўзлаштиришда улар 10-15 йилдан буён қатнашмоқдалар. Инсон сув келтиргач, ерлар яшнаб кетишининг завқини суриб юрган кишилар. Қўриқ ерларни ўзлаштириш — ажойиб машғулот. Бийдай дала, кимсасиз қўриқ ерда гиёҳ унмайди. Бир қанча йил мобайнида қилинган фидокорона меҳнат натижасида бу жойларнинг жамоли ўзгача бўлиб кетади, барча қулайликларга эга бўлган квартиралар бунёд этилади. Шу тариқа Янгиер сингари шаҳарлар барпо қилинади. Бу шаҳарлар ҳар жиҳатдан тўкис, яшаш учун қулай даргоҳлардир.

Лев Бессуднов берган ваъдаси ҳақида ўйларкан, бундай деди:

— Иш жойимизга боришга кўп вақт сарфлаяпмиз. Юк машиналари эски, автобуслар эса кам.

— Тезлаштирамиз, — ваъда қилади Гусаревич.

Иргиз Муборашкин ўзи ва дўстларининг Гулистон тажриба ремонт-механика заводи ер қазиш машиналари капитал ремонти сифати ҳақидаги жиддий эътирозларини таъкидлади. Ремонт ишлари уч ой давом этади. Бу, уч ой машина бекор туради, дегани. Кейин яна бир ой машинанинг носоз жойларини созлайсан. Биз истардикки; завод ўзи бажарган иш учун тўла кафолат берса.

— Биз техникани яхши асрашимиз керак, — дейди Қобил Ортиқов. — Киши бетоб бўлса, уни касаллик бошланган вақтдаёқ даволаш мумкин. Машинани ҳам мутлақо ишдан чиққунча ишлатавериш инсофдан эмас. Уни вақтида ремонт қилиб, қараб, асраб, авайлаб ишлатиш керак.

Харис Асилов ўзининг юксак меҳнат унумдорлигига эришаётганлиги, ортда қолмаслик учун курашаётганлиги ҳақида гапирди: «Бошқалар қилган ишни мен ҳам бажара оламан. Бунинг учун ўзимни олдиндан тайёрлаб бораман. Дарҳол ишга киришиб, унинг самарасини кўрганимдан кейин қувонаман. Менга шу завқ бағишлайди».

— Илгарилари икки норма бажаролмасдим,—дейди Адам Пашкевич. — Ҳаракат қилсанг, ғайрат кўрсатсанг, виждонан ишласанг, уддасидан чиқиш мумкин экан.

И. Б. Гусаревич ташаббус кўрсатганлиги учун ишчиларга қизғин миннатдорчилик билдирди. Мирзачўлда алоҳида шароитлар яратиб берилмайди, дейди у мийиғида кулиб. Трест ва колонна маъмурияти бизни қўллаб-қувватламоқда, зарур ёрдамлар кўрсатмоқда. Биз сўзимизнинг устидан чиқамиз. Бизнинг изимиздан ўнлаб ва минглаб кишилар эргашадилар, деб ишонамиз. Бу, ташаббуснинг қанот ёйиши, энг муҳимидир.

Мирзачўлни матонатли кишилар ўзлаштирмоқдалар. Улар яна кўп ишларни рўёбга чиқаришга қодир одамлардир. Бунга 24-колонна энг яхши механизаторларининг ибрати ёрқин мисол бўла олади.

Суратда: [чапдан] Ш. Г. Калимулин, И. А. Муборакшин, Қ. Ортиқов, А. С. Пашкевич, А. А. Рон. Х. Асилов, Л. П. Бессуднов.

Л. Гусейнов фотоси.

ҒАЛЛАКОРЛАР ҒАЛАБАСИ

САМАРҚАНД. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Пастдарғом районидаги колхоз ва совхозлар ғалла ўрим-йиғимини жадаллаштириб, катта зафар қучдилар. Район давлатга халқ хўжалик планидаги 2329 тонна ўрнига 3050 тонна дон сотди. Ғаллакорларнинг бу улкан ғалабасига Меҳнат Қизил Байроқ орденли Карл Маркс номли, Куйбишев номли колхозлар, «Самарқанд» ва Ильич номли совхозлар муносиб улуш қўшдилар. Карл Маркс номли колхоз 409 тонна дон сотиш планини 800 тонна қилиб адо этди. Колхознинг Рустам Холбеков бошлиқ ғаллачилик бригадаси лалмикор майдоннинг гектаридан 11,5 центнердан ҳосил олди. «Самарқанд» совхози 296 гектар суғориладиган майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтарди.

Район ғаллакорлари ўрим-йиғимни кучайтириб, яна давлатга 900 тонна дон сотиш мажбуриятини олдилар.

Оқдарё ва Нарпай районлари ҳам давлатга дон сотиш топшириқларини 118-119 процент қилиб бажардилар. Бу район хўжаликлари давлатга қўшимча дон топширишни давом эттирмоқдалар.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин ўртоқлар Монголия халқ революциясининг 55 йиллиги муносабати билан Монголия Халқ революцион партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Буюк Халқ Хурали Президиумининг Раиси ўртоқ Ю. Цеденбалга, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Ж. Батмунхга табрик телеграммаси йўлладилар.

Телеграммада бундай дейилади:

Бугунги Монголия — экономикаси кўп тармоқли ва илғор маданиятли бўлган муттасил ривожланаётган социалистик давлатдир. МХРПнинг яқинда бўлиб ўтган XVII съезди мамлакат олдига социал-иқтисодий ва маданий тараққиётнинг яна ҳам юксак ва мураккаб вазифаларини қўйди. Монгол халқи республиканинг иқтисодий, илмий-техникавий потенциалини комил ишонч билан кўпайтириб, унинг моддий ва маънавий неъматларини ошириб ва бойита бориб, янги ҳаёт қурувчилар коллектив тажрибасининг интернационал хазинасига салмоқли ҳисса қўшмоқда.

Сўнгра телеграммада бундай дейилади: пролетар интернационализми чинакам тенг ҳуқуқлилик, ўзаро беғараз ёрдам ва мададдан иборат ленинча принципларга асосланган Совет — Монголия муносабатлари доимо мустаҳкамланиб бормоқда. СССР билан МХР ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома ана шу муносабатларнинг мустаҳкам негизи бўлиб хизмат қилади. Бу шартнома мамлакатларимизнинг бир-бири билан янада яқинлашувига ёрдам бермоқда.

Совет коммунистлари, барча совет кишилари КПСС XXV съезди қарорларига амал қилиб, совет ва монгол халқларининг бахт-саодати йўлида дўстлик ва ҳамкорликни бундан буён ҳам тинимсиз мустаҳкамлайверадилар.

(ТАСС).

ДОН — ДАВЛАТГА

Республикамиз областларида ғалла ўриш ва давлатга дон топширишнинг бориши тўғрисида шу йил 10 июлга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар, иккинчи устун — ғалла ўриб олинган майдон (процент ҳисобида), учинчи устун — топшириққа нисбатан тайёрланган дон (процент ҳисобида).

АНДИЖОН	98,1	102,0
ФАРҒОНА	100,0	101,9
ҚАШҚАДАРЁ	87,3	101,0
Сурхондарё	78,5	95,3
Тошкент	83,4	93,5
Бухоро	92,6	92,5
Сирдарё	72,6	90,8
Наманган	91,3	79,1
Самарқанд	68,5	70,0
Жиззах	62,2	62,8
Республика бўйича	75,4	83,2

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми автомобиль транспортида кўп йиллар ва самарали ишлаганлиги ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ишлар мудирлиги транспорт қисмидан фойдаланиш бошлиғи Петр Наумович **Валлер**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган транспорт ходими» фахрий унвонини берди.

«САЛЮТ-5» СТАНЦИЯСИ УЧИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ. 10 июль. (ТАСС). «Салют-5» орбитал илмий станция Москва вақти билан соат 11 да Ер атрофини 284 марта, шу жумладан экипаж билан 41 марта айланиб чиқди.

Космонавтлар Б. В. Волинов билан В. М. Жолобов бугун кечаси саккиз соат дам олганларидан кейин станция асбоб-ускуналарини очиб ишга тайёрлаш, борт системалари ва илмий аппаратларни текшириш операцияларини давом эттирдилар. Космонавтларнинг соғ-саломатлиги ҳам медицина назоратидан ўтказилди.

«Салют-5» станцияси бортига вазнсизлик шароитида космонавтларнинг массасини ўлчаш учун мўлжалланган прибор ўрнатилган. Космонавтлар ана шу прибор ёрдами билан учиш вақтида ўз вазнини назорат қиладилар. Иш куни давомида ана шу прибор ўлчаш ўтказишга тайёрланди.

Орбитал станциянинг борт системалари нормал ишлаб турибди. Борис Волинов билан Виталий Жолобовнинг кайфияти яхши. Учиш программаси муваффақиятли бажарилмоқда.

ЕРДАГИЛАРГА САЛОМ!

— Космонавтлар шанба куни дам олади, — деди бизга медиклардан бири старт олдидан космодромнинг ўзида.

Худди шундай бўлди: космонавтлар дастлабки икки иш кунини станцияда зўр бериб ишлаб ўтказдилар. Улар станцияга ўтганларидан кейин қилган жуда кўп ишларни санаб ўтишнинг ўзи бир неча ўнлаб варақ қоғозга сиғмас эди. Станциянинг илмий аппаратларини иш ҳолатига келтириш керак эди.

Космонавтлар мириқиб ухлашади. Вазнсизлик шароитларига яхши кўникишади. Командир дам олиш куни эрталаб Москва вақти билан соат тўққиз яримда уйғониб, дарҳол алоқа боғлади. У ерга қуйидаги сўзларни йўллади:

— Дўстлар, дам олиш кунини номигагина шундай деб ҳисоблаймиз.

Учишни бошқариш марказида рўй бераётган баъзи ўзгаришларга кўра, орбитада космонавтлар ҳаёти ва ерда мутахассислар ҳаётининг маромн нормал иш изига тушаётган бўлса керак.

Марказдаги хоналарга олимлар келишади. Ер атмосфераси бўйича астрофизиклар ва мутахассисларнинг аввалги экспедициялари бўйича танишларни, космик ершунослик вакилларини ва бошқа олимларни учратдик.

Дам олиш куни арафасида кечқурун бортда биологлар дастлабки экспериментларни қилишга киришдилар.

Космонавтлар шу куни бизни маиший бўлмага биринчи «экскурсия» қилишга «таклиф этдилар». Станция бортида телекамералар ишга туширилди. — экранда космик кают-компаниянинг интерьери намоён бўлди. Репортажни Виталий Жолобов олиб борди. Станция «деворлари»дан бирида биз Юрий Гагариннинг катта портретини кўрдик.

— Бизнинг Юриймиз экипажнинг учинчи аъзоси, — деб изоҳ беради космонавт.

Космонавтларнинг саломатлигини кузатиб турган медиклар станцияда «кайфият иқлими» жуда яхши эканлигини таъкидлайдилар. Борис Волинов билан Виталий Жолобов зўр ғайрат билан ишламоқдалар.

Бугун ана шу яхши иш кайфиятига яна муҳим омиллар қўшилди: уйларидан, қариндош-уруғлари, дўстлари, ҳамкасбларидан экипаж номига саломлар йўлланди.

— Ердагиларнинг ҳаммасига биздан салом! — деган овоз эшитилди космосдан, — сизларнинг эзгу истакларингизга орбитада аъло ишлаш билан жавоб қайтаришга ҳаракат қиламиз.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС махсус мухбири.

ДЕЛЕГАЦИЯ ҚАЙТИБ КЕЛДИ

БЕРЛИН, 9 июль. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин бошчилигида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXX сессиясида иштирок этган Совет делегацияси бугун Берлиндан Москвага жўнаб кетди.

Делегация составида КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР Министрлар Советп Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, М. А. Лесечко, СССР Министрлари И. П. Казанец, Л. А. Костандов, П. С. Непорожний, Н. С. Патоличев, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Н Родионов, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги Совет Иттифоқи доимий вакилининг биринчи ўринбосари В. Н. Титов, СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимов бор.

Шенефельд аэродромида делегацияни ГДР Министрлар Советининг Раиси Х. Зиндерман, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

* * *

Делегация шу кунноқ Москвага қайтиб келди.

Аэродромда делегацияни Ю. В. Андропов, А. А. Громико ўртоқлар, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. Э. Димшиц, Н. В. Мартинов, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР министри Б. П. Бугаев, СССР Министрлар Советининг ишлар мудири М. С. Смиртюков, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг биринчи ўринбосари О. Б. Рахманин, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида ГДРнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили А. Геде бор эди. (ТАСС).

ҒЎЗА ЧЕКАНКАСИ

Мутахассис маслаҳати

Бу йилги шароитда ғўза парваришининг агротехника комплексида чеканкани ўз вақтида юқори сифатли ўтказиш муҳим аҳамиятга эгадир.

Чеканка шона, гул ва тугунларнинг тўкилиб кетиши олдини олади, мумкин қадар кўпроқ тўк кўсакларни сақлаб қолиб, ҳосилнинг тез етилиши ҳамда ялпи ҳосилни кўпайтиришга имкон беради.

Чеканка озуқа моддаларини ғўзанинг шоналаган, гуллаган ва ҳосил тугунчалари туккан шохларига тақсимлашда жуда қўл келади. Шу боисдан уни ўз вақтида ва техникавий жиҳатдан тўғри ўтказиш керак. Чеканка муддатларини ҳар бир зонанинг ўзига хос хусусиятини, ғўзаларнинг аҳволини, кўчат қалинлигини, пахтанинг навини ва бошқа шарт-шароитларни ҳисобга олган ҳолда белгилаш лозим.

Бу йил республиканинг кўпгина колхоз ва совхозларида, айниқса Жиззах, Сирдарё, Бухоро областларида кўчат қалинлиги гектар ҳисобига 1975 йилдагидан 30—40 ва ҳатто 50 минг туп кўпдир. Ҳосил шохлари ўтган йиллардагидан бир мунча кам бўлади. Шу боисдан чеканкани эртароқ муддатларда ўтказиш зарур.

Ғўзанинг шохлаб кетмайдиган ўрта толали навларини чеканка қилишни:

— ҳар гектар ерда кўчат қалинлиги 100—120 мингтадан бўлган участкаларда 14—16 мева шохи ҳосил бўлганида;

— кўчат қалинлиги гектар ҳисобига 140—180 мингта бўлган участкаларда 12—14 мева шохи ҳосил бўлганида;

— кўчат қалинлиги гектар бошига 180—200 минг ва ундан ҳам кўп бўлган пайтда 12 тадан шохи ҳосил бўлганида ўтказиш зарур.

Ғўзанинг шохлайдиган ингичка толали навлари экилган майдонларда чеканка:

— ҳар гектар ердан 140—150 минг туп кўчат бўлган участкаларда 20—22 тадан мева шохи пайдо бўлиши билан;

— ҳар гектар ерда 150—180 минг кўчат бўлган участкаларда 17—19 тадан мева шохи пайдо бўлиши билан;

— ҳар гектар ерда 200 мингтадан кўпроқ кўчат бўлган участкаларда 15—16 тадан мева шохи пайдо бўлиши билан ўтказилади.

Ғўзалар бир текис ривожланмаган пайкалларда чеканкани танлаб ўтказиш керак. Аввал нормал ривожланган, бўлиқ ҳамда етарли миқдорда мева шохи бўлган ғўзаларни, кейин ривожланишда бўлиқ ғўзаларга етиб олиб, етарли миқдорда мева шохлари ҳосил қилган ғўзаларни чеканка қилиш керак.

Чеканка қилиш техникаси жуда оддий бўлиб, ғўзанинг тепа қисми ҳамда ён шохлари олиб ташланади. Чеканка одатда машинада ва қўлда ўтказилади.

Ҳозирги пайтда чеканка ЧВХ-4, ЧВХ-3, ЧХТ-4Б мосламаларида ўтказилмоқда. Бундай машиналарнинг ҳар бири 30—40 кишининг ишини қилади.

ЧВХ-4 мосламаси қатор ораларининг кенглиги 60 сантиметр бўлган пайкалларда чеканка ўтказади. ЧВХ-3,6 ва ЧТХ-4Б мосламалари эса кўпроқ сантиметрли қилиб экилган пайкалларда чеканка ўтказади. Чеканка қатор ораларини юмшатиш билан айни пайтда ўтказилади.

Чеканкани машиналарда ўтказганда 7—8 кун оралаб икки марта қилинади. Ҳар бир пайкалда ғўзанинг юқори қисмини кесиб ташлайдиган мосламани ўсимликнинг аҳволига қараб тўғри ўрнатиш керак. Механик чеканка ўтказишда ғўзанинг устки қисми чуқурроқ шикастланиши туфайли қўлда ўтказиладиган майдонлардагига нисбатан 2—3 та ҳосил шохи кўп бўлган пайтда ўтказиш керак. Чеканка аппаратининг пичоқлари шундай ўрнатилиши керакки, улар 2—3 тадан ортиқ устки қисмни кесмасин.

Ғўзалар бир текис бўлган майдонларда чеканка аппаратининг шохларини бутун пайкал учун бир хил қилиб ўрнатса бўлаверади. Мабодо чеканкани икки марта ўтказиш иложи бўлмаса, бир марта ўтказиш билан чекланади. Лекин тракторчи чеканка жараёнида пичоқларни мослаб туриши керак. Айниқса, аппаратнинг олдинги қисмидаги ишчи органларнинг жойлашишига эътибор бериш лозим. ЧВХ-4 агрегатидаги пичоқлар ўртасидаги масофа 597 миллиметр, ЧВХ-4Б агрегатидаги пичоқлар ўртасидаги масофа 870 миллиметрдан кам бўлмаслиги керак.

Марказий туп йўналтиргичларни қатор ораларининг марказига ўрнатиш лозим. Чеканка мосламалари ишлаётганида пичоқларнинг ишлашига доимо қараб бориш керак. Ғўза туплари тепасидан 5 сантиметрдан ортиқ қирқилмаслиги, пўстлоғи шилинишига йўл қўйилмаслиги керак.

Чеканка ўтказаётганда агрегатнинг ҳаракат тезлиги соатига кўпи билан 4—5 километр бўлиши лозим.

Чеканка — масъулиятли агротехника усулидир. Шунинг учун чеканка бошлаш олдидан ҳар бир бригадада чеканка ўтказувчи пахтакорлар билан муфассал инструктаж ўтказилиши лозим.

Азиз пахтакорлар! Чеканкани ўз вақтида, сифатли ўтказиш, шу тариқа мўл ҳосил учун қулай шарт-шароит яратиш сизларга боғлиқ.

Ушбу тавсияларни СоюзНИХИ олимлари тайёрлашган ва уларни Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги маъқуллаган.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИ ТАЖРИБАСИДАН

ЯНГИ МАРОСИМЛАР — ҲАЁТГА

Кенг меҳнаткашлар оммасининг коммунистик онглилик тарбияси, коммунизм жамиятининг муносиб қурувчиси бўлган янги инсонни шакллантириш проблемалари Коммунистик партиянинг кенг қиррали ишида ҳар доим катта ўрин эгаллаб келди ва эгалламоқда. Партия ана шу вазифани амалга оширар экан, меҳнаткашларнинг онглилиги қанча юқори бўлса, уларнинг коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишдаги, меҳнатнинг коммунистик формалари ва кишилар ўртасидаги янгича алоқаларни ривожлантиришдаги ижодий активлиги шунча кўп ўсади, янги жамият қуриш вазифалари тез ва муваффақиятли ҳал этилади деган ленинча кўрсатмага қатъий амал қилмоқда.

КПСС XXV съезди партия ташкилотларини совет кишиларини ғоявий тарбиялашни янада такомиллаштиришга даъват этди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Марказий Комитетнинг XXV съездига Ҳисобот докладида партиянинг ҳозирги шароитдаги идеология вазифалари ҳақида гапирар экан, шундай деб таъкидлади:

«Партия ташкилотларининг тажрибаси бизга қандай йўлдан бориш кераклигини кўрсатиб бермоқда. Шу йўлдан борсак, идеология ишининг самарадорлигини оширишга эриша оламиз. Бу йўл — бутун тарбия ишини комплекс тарзда олиб бориш, яъни меҳнаткашлар турли группаларининг хусусиятларини ҳисобга олиб, ғоявий-сиёсий, меҳнат ва ахлоқий тарбияни бир-бири билан чамбарчас боғлаб олиб бориш йўлидир».

Бу вазифаларни муваффақиятли ҳал этишда янги, совет маросимлари ва анъаналарини кишилар турмушига жорий этиш айниқса муҳим роль ўйнайди.

Идеология ишининг бу муҳим томони областимиз партия ташкилоти диққат марказида турибди. Биз бу борада КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг кўрсатмаларига қатъий амал қилмоқдамиз.

Кишиларнинг меҳнат фаолияти ҳамда уларнинг шахсий турмуши билан боғлиқ бўлган ижтимоий-сиёсий маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ва турмушга татбиқ этиш масалалари партия комитетлари, ижроия комитетлари мажлисларида ҳамда маҳаллий советларнинг сессияларида мунтазам муҳокама қилиб борилмоқда. Янги маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ҳамда меҳнаткашлар турмушига татбиқ этиш бўйича жамоатчилик асосида ишлайдиган область, шаҳар ва район советлари тузилди ва улар шу кунларда самарали иш олиб бормоқдалар. Мунтазам суратда ўтказилаётган семинар-кенгашлар, илмий-амалий ва назарий конференциялар ана шу муҳим проблемаларга бағишланмоқда. Янги маросим ва анъаналар пропагандаси оммавий ахборот воситаларидан ҳам кенг ўрин олмоқда.

М. МУСАХОНОВ,
Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитетининг биринчи секретари.

Ана шу йўналишдаги идеология ишларини такомиллаштиришда бизга айниқса ўтган йилнинг май ойида қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш ва қишлоқда турмуш маданиятини ошириш проблемалари масалаларига бағишлаб Тошкент шаҳрида ўтказилган Бутуниттифоқ илмий-амалий конференцияси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг ана шу конференцияда қилган доклади катта ёрдам кўрсатди.

КПСС XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун социалистик мусобақанинг кенг авж олдирилгани ана шу шонли анъананинг нақадар ҳаётийлигини яққол кўрсатиб турибди. «Экономикани ва халқнинг турмуш даражасини янада юксалтириш учун ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини оширайлик!» деган шиор мусобақага асос қилиб олингандир. Бугун областимиздаги барча ишлаб чиқариш коллективларида янги марраларни эгаллаш учун кураш тобора қизғин тус олмоқда.

Янгийўл саноатчилари томонидан бошланган «Сафимизда қолоқлар бўлмасин, самарали ва сифатли ишлайлик» деган ҳаракат, 1977 йил 7 ноябргача икки йиллик планни бажариб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб нишонлаш юзасидан Тошкентдаги «Компрессор» заводи коллективининг яқинда бошлаган ташаббуси ва бошқа бир қатор ватанпарварлик ҳаракатларининг кенг қулоч ёяётгани Тошкент меҳнаткашларининг Ватан олдидаги ўз ватанпарварлик бурчларини чуқур ҳис этаётганликларидан далолат беради.

Совет турмуш тарзи энг яхши маросим ва анъаналарни авлодлардан авлодларга ўтказиши билан характерлидир. Ишчилар династиялари тобора мустаҳкамланиб бормоқда, мураббийлик ҳаракати ривожланаётир, революция, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранларининг ёшлар билан учрашувлари тез-тез ўтказиладиган бўлиб қолди. Ҳозир областдаги барча меҳнат коллективларида ишчи ва колхозчилар сафига қабул қилиш, «Энг яхши ҳунар эгаси», «Қўли гул уста» ва бошқа фахрли номларни олиш учун конкурслар ўтказиш каби маросим ва анъаналар жорий қилинган. Меҳнаткаш ва яратувчи инсон бош қаҳрамон ҳисобланган «Наврўз байрами», «Ҳосил байрами», «Ўроқ ва болға» каби байрамлар тантанали суратда ўтказилмоқда. Буларнинг ҳаммаси катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлиб, меҳнаткашларда, айниқса ёшларда коммунистик жамият кишисининг дунёқарашини шакллантиришга ёрдам беради.

Пионерлар сафига, комсомолга қабул қилиш, паспорт бериш, ишчи ва колхозчилар сафига қабул қилиш, Совет Армияси сафига кузатиш маросимлари, тўйлар киши умрида рўй берадиган энг муҳим воқеалардир. Биз бундай маросим ва анъаналар кишининг бутун ҳаётида сира ўчмас ёрқин хотира бўлиб қолиши учун уларни ҳаяжонли ва чиройли ўтказишимиз лозим. Жанговар ва меҳнат анъаналарини пропаганда қилишда жанговар ва меҳнат шуҳрати музейлари катта роль ўйнамоқда. Тошкентдаги Октябрь революцияси номли, Ангрен кўмир разрези, «Узбекхиммаш» заводи, Янгийўл районидаги «Ленинизм» ва Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозларда, шунингдек Оққўрғон ва Қуйи Чирчиқ районларининг бир қатор хўжаликларида ана шундай музейлар иши айниқса яхши ташкил қилинган. Ёш қишлоқ меҳнаткашлари бу музейларда уруш ва меҳнат ветеранлари билан учрашар эканлар, ўзларида оталар ва боболарнинг энг яхши фазилатларини камол топтирадилар.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, ҳар бир совет маросими социалистик интернационализм, халқлар дўстлиги, совет ватанпарварлиги ғоялари билан йўғрилгандир. Маросим ва анъаналар ўзининг ғоявий мазмуни, меҳнаткаш кишига нисбатан чуқур ҳурмат руҳи сингдирилгани билан ажралиб туради.

Янги маросим ва анъаналар ҳақида сўз борар экан, кишининг шахсий ҳаёти билан боғлиқ бўлган — гўдак туғилганини тантанали тарзда ҳисобга олиш, биринчи паспортни тақдим этиш, тўй ва бошқа маросимларни ўтказиш каби муҳим воқеалар ҳақида ҳам алоҳида тўхталмоқ зарур. Кейинги йилларда областимизда янги турмуш қураётган йигит ва қизларнинг никоҳ тўйлари умрбод эсда қолиши учун жуда кўп ишлар амалга оширилмоқда. Шаҳарларда, кўпгина районлар, қишлоқ ва посёлкаларда никоҳ маросимларини никоҳ саройлари ва бахт уйларида тантанали тарзда ўтказиш одат бўлиб қолди. Бу сарой ва бахт уйларининг кўпчилиги, жумладан Тошкент, Олмалиқ, Оҳангарон шаҳарлари, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг никоҳ саройлари замонавий архитектура услубида қурилган. Бу ерда ўтказилаётган маросимлар юксак маданийлиги билан ажралиб туради. Тошкент шаҳрида никоҳ маросимидан сўнг йигит ва қизнинг шаҳардаги ёдгорликларни зиёрат қилиб, В. И. Ленин монументи, Номаълум солдат қабри, Туркистон комиссарлари ёдгорлиги пойига гулдасталар қўйиши анъана бўлиб қолди.

Жамоат вакилларининг никоҳ маросимларидаги иштироки унга тантанали тус бериб, байрамга айлантириб юборади. Шу билан бирга айрим тўйларнинг исрофгарчилик, дабдабали, кишиларнинг оромини бузадиган қилиб ўтаётгани билан асло келишиб бўлмайди. Областимизнинг бир группа донгдор кишилари шу йилнинг 29 майида «Тошкент ҳақиқати» газетасида «Тўйларимиз давримиз сингари чиройли бўлсин» деган мактуб билан чиқдилар. Область партия комитети томонидан маъқулланган бу чақириқ ҳозир барча меҳнат коллективларида, маҳаллаларда кенг муҳокама қилинмоқда. Ишонамизки, у совет турмуш тарзига зид бўлган эски маросим ва анъаналарга қарши кураш олиб боришда катта роль ўйнайди.

Олиб бораётган ишимизнинг муваффақияти маҳаллий советлар ижроия комитетларининг ЗАГСларда оилавий тантаналар билан боғлиқ маросимларни тантанали тарзда ўтказиш учун зарур шароит яратиб бериш тўғрисида ғамхўрлик кўрсатишларини талаб қилади. Тўйларга бадиий хизмат кўрсатишни яхшилаш ҳақида ҳам ғамхўрлик қилиш керак. ЗАГСлар қошида, никоҳ саройларида, бахт уйларида тўй эгаларига самарали таъсир ўтказиш учун обрўли ва ҳурматли кишилардан иборат жамоатчилик асосида ишлайдиган советлар тузиш мақсадга мувофиқдир. Маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ва жорий этиш бўйича шаҳар ва районларда иш олиб бораётган советлар, маҳалла комитетлари ва комиссиялари активлигини янада ошириш зарур.

Янги маросим ва анъаналар турмушга жорий қилинар экан, социалистик маросимларнинг атеистик жиҳатларини ҳам унутмаслик лозим. Бу маросим ва анъаналар динга, зарарли анъаналарга қарши курашга, социалистик турмуш маданиятини шакллантиришга хизмат қилиши керак. Ҳар бир янги маросим ва анъана мазмунли, таъсирчан бўлиши лозим. Партия, совет, жамоат ташкилотлари В. И. Ленин васиятларига амал қилган ҳолда халқларнинг прогрессив миллий анъаналарига авайлаб муносабатда бўлишлари, олдин яшаган ва ҳозир ҳаёт бўлган авлодларнинг тарихий тажрибаларидан кенг фойдаланишлари лозим. Ўйлаймизки, янги маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ва жорий этиш бўйича республикада тўпланган тажрибаларни умумлаштириш, китоблар нашр этиш, оммавий ахборот воситаларидан бу муҳим ишда янада кенгроқ фойдаланиш вақти келди.

Ҳамма маросимларни ҳам тўла такомиллашган деб бўлмайди. Ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонлар ҳақида қўшиқлар, замонавий тўй қўшиқлари етишмайди. Янги маросимларни, байрам расм-русумларини ишлаб чиқиш, янги қўшиқлар яратишда ижодий союзларнинг вакиллари активроқ иштирок этишлари мақсадга мувофиқдир.

Ишнинг муваффақияти тегишли кадрлар тайёрлашга ҳам боғлиқдир. Шунинг учун маданият институтлари, маданий-оқартув билим юртлари ва бошқа бир қатор ўқув юртларининг ўқув планларига совет маросимлари ҳақида махсус курс киритилса фойдадан ҳоли бўлмас эди.

Тошкент область партия комитети янги маросим ва анъаналарни пропаганда қилиш ҳамда меҳнаткашлар турмушига жорий этиш юзасидан 1976—1977 йиллар учун ишлаб чиқилган тадбирларни тасдиқлади. Шубҳа йўқки, бу тадбирларнинг амалга оширилиши янги маросимларни шакллантириш ва уни турмушга татбиқ этиш жараёнларига самарали таъсир ўтказади. Бу вазифа партия, комсомол, касаба союз ташкилотларидан, совет органлари ва барча жамоатчиликдан доимий иш олиб боришни талаб қилади.

ОЛМАЛИҚ: ЮКСАЛИШ ОДИМЛАРИ

Олмалиқ 25 ёшга тўлди. Металлурглар ва химиклар, кончилар ва бинокорлар, тикувчилар ва автомобилчилар, темирйўлчилар, металчилар, мебелчиларнинг навқирон шаҳри... Бу ерда муқим бўлиб қолган яна кўпгина турли касб эгаларини учратиш мумкин. Олмалиқ шаҳрининг тамғаси билан чиқарилаётган юзлаб турдаги буюмлар мамлакатимизнинг олис-олис жойларида, чет элларда ҳам маълум. Шаҳар ҳар йили 600 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқаради.

Чорак аср — шаҳар учун унча катта ёш эмас. Лекин ана шу йиллар ичида ҳам қанчалик кўп ишлар қилиш мумкин. Ўтмишдаги кичкинагина Олмалиқ посёлкаси мамлакатимиздаги рангли металлургиянинг энг йирик марказларидан бирига айланди. Олмалиқ кон-металлургия комбинати бунёд этилди. Бу комбинат қучоғида бешта кон, иккита саралаш фабрикаси, мис эритиш ва рух заводлари бор. В. И. Ленин номидаги комбинатнинг кўпминг кишилик коллективи қилаётган зарбдорларча меҳнат Ватаннинг икки олий нишони — Ленин ордени ва Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланди. Шаҳар атрофидаги тоғлар яна бир саноат гиганти — минерал ўғит ишлаб чиқарувчи завод барпо этиш учун хом ашё базаси бўлди.

Бу ажойиб ишларни қилаётган юз минг олмалиқликлардир. Уларнинг кўплари асосан серғайрат, қувноқ, меҳнатсевар ёшлардир. Шаҳарликларнинг меҳнат қилиши ва ҳордиқ чиқариши учун ҳамма шарт-шароитлар яратилган: қулай троллейбус транспорти ва профилакторийлар, спорт комплекслари ва шаҳар атрофи соғломлаштириш зоналари, кафе, кинотеатр, кутубхона, маданият саройлари улар хизматида. Кўркам мактаб ва магазинлар, 16 даволаш-соғломлаштириш муассасаси, ҳунар-техника ўқув юртлари, кон-металлургия техникуми, Тошкент политехника институтининг филиали шаҳар аҳолисига хизмат қилади.

КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошираётган шаҳар меҳнаткашлари янги-янги марраларни кўзламоқдалар. Химия заводининг энг йирик учинчи навбати ишга туширилади. Кон-металлургия комбинати мис, олтингугурт, рух, нодир металлар ишлаб чиқаришни анча кўпайтиради. Шаҳардаги уй-жой фонди чорак миллион квадрат метрга кенгаяди, 1.700 ўринли болалар боғчаси ва ясли қурилади, мактаблар бунёд этилади.

Олмалиқ шаҳрининг кумуш тўйи шарафига 9 июль куни шаҳар жамоатчилигининг тантанали мажлиси бўлди.

(ЎзТАГ)

Яқинда Фарғона область Киров районидаги Киров номли совхозда 450 ўринли маданият уйи фойдаланишга топширилди. Суратда: маданият уйи.

С. Безносов фотоси.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

БУХОРО. Ғиждувондаги Карл Маркс номли колхоз марказида янги амбулатория иш бошлади. Шифохона биносини район колхозлараро қурилиш бошқармаси бинокорлари муддатидан уч ой олдин фойдаланишга топширдилар.

Б. ЭГАМОВ.

ҚАШҚАДАРЁ. Ульянов районининг 18-совхозига қарашли Жиззах қишлоғида истиқомат қилувчи Беганбобо Ўроқов 100 баҳорни кўрди. Аср тенгдоши ҳали тетик ва бардам. Бобонинг 30 дан ортиқ невара-чевaралари бор.

Т. ҲАМИДОВ.

ФАРҒОНА. Ленинград районидаги «Комсомол» совхозида 140 ўринли қўшқаватли замонавий усулда қурилган болалар боғчаси фойдаланишга топширилди. Яқин вақт ичида яна шундай иккита боғча биноси қуриш кўзда тутилган.

Қ. МАДУМАРОВ.

НАМАНГАН. Уйчи район марказида икки қаватли дорихона биноси фойдаланишга топширилди. Тўқимачилик фабрикаси ишчилари учун 70 ўринли болалар боғчаси қуриб берилди.

Э. НАСРИДДИНОВ.

СОВЕТ — ЭФИОПИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

9 июль куни Москвада Совет—Эфиопия музокаралари давом эттирилди.

Музокараларни Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. В. Архипов;

Эфиопия томонидан — Социалистик Эфиопия муваққат ҳарбий-маъмурий кенгаши комитетининг раиси Могес Вольде Микаэль, Социалистик Эфиопия муваққат маъмурий кенгаши комитетининг раиси Алемайеху Хайле, Социалистик Эфиопия муваққат ҳарбий-маъмурий кенгаши комитетининг аъзоси Фикретселасие Вегдерес, Социалистик Эфиопия муваққат-ҳарбий маъмурий кенгаши комитетининг аъзоси Тамрат Фереде олиб бордилар.

Дўстона вазиятда ўтган музокаралар чоғида Совет—Эфиопия муносабатларини янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди. Ҳар томонлама ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш ишида яна олға қараб силжиш учун ҳозирги вақтда қулай шарт-шароитлар яратилганлиги таъкидлаб ўтилди. Бу ҳамкорлик Совет ва Эфиопия манфаатларига хизмат қилади.

Муҳим халқаро проблемалар юзасидан, шу жумладан Африканинг айрим районларидаги аҳволга доир масалалар юзасидан фикрлашиб ҳам олинди. (ТАСС).

* * *

Эфиопия давлат делегацияси шу куни Ленинградга келди. Эфиопия, Совет Иттифоқи ва Россия Федерациясининг давлат байроқлари билан безатилган аэропортда меҳмонларни Ленинград область Совети ижроия комитетининг раиси А. Н. Шибалов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

ФРАНЦИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ Ж. СОВАНЬЯРГНИНГ СССРГА ҚИЛАДИГАН ВИЗИТИГА ДОИР

Франция ташқи ишлар министри Ж. Сованьярг Совет ҳукуматининг таклифига биноан шу йил июль ойи ўрталарида Совет Иттифоқига келади.

Илғор тажриба — беш йиллик резерви

ПАХТА, БЕДА, ГЎШТ

Пахта-беда алмашлаб экиш Ўзбекистон шароитида пахта ҳамда чорвачилик учун озуқа етиштириш, шу асосда аҳолининг гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларга бўлган талабини тўла қондириш имкониятларини очиб беради.

Чунончи, Наманган областидаги Ленин номли совхоз пахта-беда алмашлаб экишни кенг жорий этиб, асосий экин ҳисобланган пахта ҳосилдорлигини кескин кўпайтирди. Тўққизинчи беш йиллик давомида совхоз қарийб 65 минг тонна пахта етиштиришга муваффақ бўлди. Ўнинчи беш йилликда эса пахта етиштириш 80 минг тоннага етказилади.

Беда-пахтанинг йўлдоши ҳисобланган асосий экинлардан бири бўлиб, чорвачилик учун мустаҳкам озуқа базаси яратиш йўли билан гўшт ва сут етиштириш вазифасини муваффақиятли ҳал қилиш имкониятини беради. Совхоз шу беш йилликда 13 минг тонна сут ва 3 минг тонна гўшт етиштириш мажбуриятини олган. Совхоз ем-хашак билан фақат ўз эҳтиёжларини қондиришни таъминлаб қолмасдан, айни вақтда бошқа хўжаликларга ҳам пичан, сенаж, ҳатто силос сотяпти.

Гапни бир воқеадан бошламоқчиман. Шу йил баҳорда эски қадрдонимиз биз томонларга келиб қолди. У хўжалигимизда беш йилдан буён бўлмаган эди. Ўшанда баҳор кечикиб келган, қир адирларда ўт-ўланлар жуда сийрак ўсган, қўйлар эса кўкат излаб юрган пайт эди. Бизга келган меҳмон кўк ўт ортган машиналар карвонига дуч келди. Бу машиналар бизнинг хўжалигимиздан бошқа томонга йўл олган, уларнинг бортидаги белгилар эса олисдан келганлигини шундоққина кўрсатиб турарди. Машиналар карвони ортиб бораётган кўк ўт даламизда экилган бўлиб, унинг ҳар бир тутами олтинга тенг деса бўларди. «Бу ўтларни директорнинг кўз олдида олиб кетишяпти-я», — деди меҳмон.

— Йўғ-е, —дедим мен меҳмонга, —ортиқча озуқани сотяпмиз.

Бундоқ қарасам, меҳмон бироз шошилиб қолди. Хўжалигимиз асосан пахта етиштиради, ерлар қарийб ўзлаштириб бўлинган. Ҳайдаладиган майдонлар совхозда 5183 гектар. Фақат беш йилдагина эмас, кейинги ўн йил ичида ҳам ерга ер қўшилгани йўқ. Бунинг устига фермамиздаги чорва моллар ҳам водийдаги истаган хўжаликникидан кўпроқ. Шунга қарамасдан, хўжаликнинг озуқага бўлган талабини ўзимиз қондиришга ҳаракат қилдик. Жавдар, рапс ва судан ўти кўкпоясидан 1,5-2 минг тонна чорва озуқаси билан бирга, бошқа хўжаликларга уларнинг илтимосига кўра пичан, сенаж, ҳатто силос ҳам сотиб турибмиз. Бунга барча ресурсларни ҳисобга олиб турганлигимиз ва улардан тўла-тўкис фойдаланаётганлигимиз туфайли эришяпмиз, албатта.

Бизда ем-хашак етиштириш учун бўлимлар жавоб беради. Уни йиғиштириб олиш эса ихтисослаштирилган хўжалик ҳисобидаги бўлимларга юклатилган. Ўт-ўланларни ўриш бошланиши биланоқ, апрель ойи бошларида бизда ем-хашак жамғариш зарбдор фронт деб эълон қилинади. Биз қирлардаги табиий ўтларни ҳам, сомонни, маккажўхори поясини ҳам йиғиштириб оламиз, дон учун маккажўхори йиғиштирамиз. Хўш бир ярим йилга етадиган миқдорда дағал хашак жамғариш ва силос бостиришга имкон берадиган асосий манба қаерда? Бунинг устига 230 кун давомида — апрель ойидан бошлаб, ноябрь ойига қадар чорва молларни кўк ўт билан узлуксиз боқиб туриш керака? Бундоқ ўйлаб кўрсак, бунинг бирдан-бир манбаи пахта-беда алмашлаб экишда экан.

Пахтачиликни ривожлантириш бўйича Совет Иттифоқида қабул қилинган декретлардан бирида алмашлаб экиш сўзсиз жорий этилиши зарурлиги таъкидланган эди. Афсуски, уни жорий этиш ва ўзлаштириш кечикиб кетди. Бунга ўт-ўланларни саранжомлаб олишга енгил-елпи қаралганлиги ва бошқалар сабаб бўлди. Пахтага бўлган талаб жуда катта, хўжаликлар эса пахта экиш учун кўпроқ майдонларни банд қилишга шошилишди.. Айрим жойларда ўт-ўланлар экиладиган майдонлар қисқартирилди. Бу эса пахта ҳосилдорлигини камайтириш билан бирга, чорвачиликни ривожлантиришга ҳам салбий таъсир кўрсатди.

КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) ва май (1966 йил) пленумларидан кейин бу соҳадаги аҳвол ўзгара бошлади. КПСС XXV съезди эса жуда катта аҳамиятга эга бўлган вазифани — ўнинчи беш йилликда «Пахта-беда алмашлаб экишни ўзлаштиришни ниҳоясига етказиш» вазифасини олға сурди. Ҳа, пахта-беда алмашлаб экишни шу беш йилликда ҳамма жойда тўла-тўкис ўзлаштириш керак!

Бунга қандай эришилаётганлигини Ўзбекистон мисолида кўриш мумкин. Республикада мелиорация қурилишининг кўлами ҳар йили 100 минг гектарга яқин янги ҳайдаладиган ерларни оборотга киритиш имконини берди. Айни вақтда Мирзачўл сингари янги пахтачилик районлари ташкил этиш билан бирга, илгаридан экин экиб келинган зоналарда, шунингдек бизнинг зонамизда ер балансини яхшилаш имкониятини яратди.

Алмашлаб экишни ўзлаштириш ҳамма ерда ҳам бир текис бораётир, деб айтолмайман. Баъзи жойларда ҳали ҳам план интизоми етишмайди. Шунга қарамасдан, жуда катта ишлар қилинганлигини айтиб ўтиш керак. Илғор тажриба кенгаши аъзоси сифатида менга шу нарса маълумки, кейинги беш йил ичида республикада беда экиладиган майдонлар бир ярим баравар кўпайди, бизнинг Наманган областимизда эса ҳар ўн хўжаликдан еттитаси алмашлаб экишни ўзлаштирди. Биз буни тўққизинчи беш йиллик бошланишига қадар амалга оширган эдик.

Очиғини айтганда, бизда ҳам ҳамма иш хоҳлаганимизча амалга ошгани йўқ. Шундай бўлса-да, хўжалигимизнинг умумий даромади саккизинчи беш йилликдаги 19.469,2 минг сўмдан тўққизинчи беш йилликда 40.680,4 минг сўмга кўпайди. Олинган фойда эса шу давр мобайнида 1.658,3 минг сўмдан 15.604,9 минг сўмга ортди. Хўжаликнинг рентабеллик даражаси эса—9,4 процентдан 58,3 процентга етказилди.

Алмашлаб экишнинг бевосита пахтачиликка таъсирини нима билан ўлчаш мумкин? Албатта, даставвал олинган ҳосил билан ўлчаш мумкин-да! Ҳосилдорлик бизда гектаридан 19 центнердан 39 центнерга кўпайди. Совхозда пахтанинг ялпи ҳосили саккизинчи беш йилликдаги 47.872 тоннадан тўққизинчи беш йилликда 64.435 тоннага кўпайди. Биз бу йил 15 минг тонна пахта етиштириб, ўнинчи беш йиллик планини тўрт йилда бажариш, беш йил давомида эса 80 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» топшириш учун курашмоқдамиз. Лекин, алмашлаб экишни ҳалигача ўзлаштирмаган хўжаликлар ҳам кўплаб пахта йиғиштириб олишяпти. Ҳатто, алмашлаб экишни жорий этишга шошилмаётган хўжаликлар ҳам кўп пахта олишяпти. Буни принципиал равишда таъкидлаб ўтиш муҳим деб биламан. Бизнинг Учқўрғон районимиз Фарғона водийсидаги монокультура оқибатида айниқса вилт билан кўп зарарланган зонага киради. Биз пахта навини касалликларга кўпроқ чидамли навлар билан алмаштириб, ҳосилдорликни ошириб келяпмиз.

Тўққизинчи беш йилликда жорий қилинган алмашлаб экиш схемасига биноан совхозимизда пахта майдони 300 гектар камайтирилди. Айни вақтда ўт экилган майдонлар худди шунча гектар кўпайтирилди. Пахта майдонларининг ҳажми 80 процентдан ошган хўжаликлар ва районлар учун (бундай хўжалик ва районлар оз эмас) шундай қилиниши тўла табиийдир. Бироқ шунга қарамасдан такрор айтаманки, биз пахтани кўпроқ етиштирдик. Бу ерда илгари етиштириб келинган ва ҳозир олинаётган пахта ўртасидаги фарқнинг ўзигина муҳим бўлиб қолмасдан, алмашлаб экиш ўзлаштирилиши муносабати билан ҳосилдорликни ошириш учун ички имкониятларнинг ўсганлиги ҳам муҳимдир.

Чигит нави ҳисобига ҳосилдорликни кескин оширган, лекин ўтлар ҳақида ғамхўрлик қилинмаган хўжаликларда вилт яна пайдо бўлмоқда. Бундай ҳолат бизда кузатилмайди. Совхозимизда Ўсимликларни ҳимоя қилиш институти тадқиқотлар олиб бормоқда. Институт хулосасига кўра, алмашлаб экишнинг биринчи айланишидан кейиноқ тупроқнинг ҳосилдорлиги анча ошиб, таркиби яхшиланди, вилтнинг душмани бўлган триходерма ва бошқа биологик объектларнинг активлиги кучайди, натижада ғўзанинг вилт билан касалланиши кескин даражада камайди. Шундай қилиб, ўзлаштирилган алмашлаб экиш заминида амалда барқарор вилтга чидамлиликни вужудга келтиради ҳамда пахта етиштиришни янада кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш учун янги имкониятлар очилади.

Алмашлаб экишнинг чорвачиликка таъсирини аниқ кўриб турибмиз. Яна рақамларни қиёслайлик: саккизинчи беш йилликда совхоз 4745 тонна сут ва 1304 тонна гўшт, тўққизинчи беш йилликда эса 8430 тонна сут ва 2152 тонна гўшт етиштирди. Бу йил хўжалигимизда 2300 тонна сут (ҳозир топшириқдан илгарилаб бормоқдамиз, сутнинг 97 процентини биринчи сортга топширдик!), 500 тонна гўшт, умуман ўнинчи беш йилликда камида 13 минг тонна сут ва 3000 тонна гўшт етиштириш учун социалистик мусобақа авж олдириб юборилди. Бунинг учун имкониятларга эгамиз.

Пахта — беда алмашлаб экиш бизда ўн далали: етти далага пахта, уч далага беда экилади. Баъзан бундай схема далачиликда қўл келади, деган сўзларни эшитиш мумкин. Лекин бу схема бизда чорвачилик учун ҳам катта наф келтирмоқда. Эндиликда биздагина эмас, балки кўпчилик хўжаликларда бедани бошқа экинлар билан аралаштириб экилмоқда. Бунда бедани қанақа экин билан қўшиб экилиши айниқса муҳим. Бизнинг хўжалигимизда 341 гектар биринчи йиллик беданинг 200 гектари донли экинлар, 80 гектари силосга мўлжалланган маккажўхори ва лавлаги, 61 гектари кўкпоя олиш учун суданка билан қўшиб экилади. Баъзи жойларда бедага суданкани қўшиб экишдан чўчиб туришибди. Бекорга чўчишади! Бизда ҳар гектар суғориладиган ердаги суданка ўртача минг центнердан кўкпоя беради. Аралаштириб экиладиган донли экинлардан бу йил 120 гектар майдонни «Кавказ» буғдойи эгаллади. Ҳар гектар майдондан 50 центнердан дон олинди.

Ўз-ўзидан равшанки, «йўлдош» экинлар бедани эзиб қўяди. Шунинг учун биз биринчи йили, аралаш экинлар йиғиштириб олиниши биланоқ ерни тўйдирамиз, иккинчи йили эса қўшимча экин экамиз, ўз вақтида суғорамиз, шунда беда уч йил мобайнида тўла ҳажмда тупроқда азот тўплайди. Аралаш экинлар ҳосилидан ташқари ҳар гектардан 150 центнердан пичан йиғиб оламиз.

Бу билан иш битмайди. Узоқ куз, илиқ қиш ва кўклам пайтлари асосий суғориладиган ерлар одатда қуёш нурига тўйиб, бекор ётади. Бизда бундай ерларнинг маълум қисми банд бўлади. Дон учун етиштириладиган маккажўхоридан бўшаган ҳамма майдонга кузда жавдар ёки рапс экилади. Бу экинлар қишда қўйлар учун емиш вазифасини ўтайди, апрелда эса (баҳор эрта келган пайтларда ҳатто мартнинг охирида) ўша жойларнинг ҳар гектаридан 150-200 центнердан кўкпоя ўриб оламиз. Чекка қирларда ўт қўй тишига илинмаган бир пайтда бу ерда белга уради.

Пахта учун ажратилган далаларга қишки экинлар экиш — алоҳида масала. Яқин-яқинларгача бу ҳақда гапиришнинг ўзи ёқ катта гуноҳ ҳисобланарди. «У ҳолда ер ҳайдаш нима бўлади?» Бироқ бунда гап пахта водийларида ёппасига ана шундай экинлар экиш ҳақида бораётгани йўқ. Ҳар нарса ўз меёрида бўлгани яхши. Биз ана шундай экинларсиз (улар сентябрда, ўсиб турган ғўза орасига самолётлардан экилади, бундай экинлар 120 гектаргача майдонни эгаллайди) деҳқончиликни тасаввур ҳам қилаолмаймиз. Борди-ю, баҳорда ўтларни ўриб олиш чигит экишни бир ҳафтадан узоққа чўзиб юбормаса, у ҳолда ўсимликнинг ривожланиши ва олинадиган ҳосилда фарқ бўлмайди. Қишки жавдар экилганда тупроқ таркиби яхшиланади, бу ҳол пахта ҳосилдорлигида билинади.

Қишки ўтлар экилган майдон пахта майдонининг бор-йўғи уч процентини ташкил этади, бироқ бу чорвачилик учун кони фойда. Биз аксарият ҳолларда ана шу майдонлардан олинган ўтларнинг ортиқчасини сотамиз. Харидорлар — бошқа хўжаликларнинг вакиллари — бу ўтларни эртароқ ўриб олиш, уйларига тезроқ олиб кетишга ҳаракат қиладилар. Бу эса бизга жуда қўл келади: чигит экиладиган майдонлар тезроқ бўшайди. Харидорларимиз бир нарсанинг «фарқига бормаяптилар»: ана шундай озуқа ҳосилини улар ўзларида ҳам олишлари мумкин-ку.

Ҳозирги вақтда совхозимиз пахта-беда алмашлаб экишдан чорвачилик учун 12 минг тонна озуқа бирлиги олмоқда. Бу — деярли чегара, дейишади. Бироқ, биз ҳисоблаб кўрсак, ўтлар ҳосилдорлигини янада ошириш, янги хил ўтлар экишни қўлланиш йўли билан олинадиган озуқа бирлигини 16,5 минг тоннага етказиш мумкин экан.

Ўзбекистон ўз табиий хусусиятларига кўра, ихтисослаштириш аллақачонлар қарор топа бошлаган зонага киради. Бу — пахтачиликка ихтисослашишдир. Ўз самарадорлигига кўра, пахта билан тенглаша оладиган бошқа экин йўқ. Бироқ, ҳаёт шуни кўрсатиб турибдики, пахтакорлар республиканинг ички эҳтиёжлари учун ҳозиргига қараганда анча кўп гўшт ва сут етиштиришлари, келажакда эса бундай эҳтиёжларни тўла қоплашлари мумкин. Бунинг бирдан-бир йўли қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялашни янада ривожлантиришдан иборат бўлиб, КПСС Марказий Комитети бизни худди ана шу йўлга қаратмоқда. Бугунги кунда республикада янги комплекслар, бирлашмалар, хўжаликлараро корхоналар ташкил этилмоқда. Бизнинг совхозимиз қорамолларни бўрдоқига боқиш бўйича хўжаликлараро кооперацияда фаол қатнашмоқда. Фермаларимизнинг асосий товар маҳсулоти сут ҳисобланади.

Суғориладиган деҳқончиликда хўжаликда ички ихтисослаштириш резервлари ҳали кўп. Пахта-беда алмашлаб экишнинг жорий этилиши ва ўзлаштирилиши пахта, сут ва гўшт етиштиришни кўпайтириш учун бекиёс катта имкониятлар очиб беради. Алмашлаб экиш суғориладиган деҳқончиликни интенсивлаштиришни жадаллаштиришга, бунда пахтачиликнинг етакчилик мавкеини мустаҳкамлашга ёрдам берадиган олтин калит вазифасини ўтайди.

Ф. ТУРСУНОВ,
«Ҳурмат белгиси» орденли Ленин номли совхоз директори.
НАМАНГАН ОБЛАСТИ, Ўзбекистон ССР.
(«ИЗВЕСТИЯ» газетаси, 7 июль).

БУГУН—БАЛИҚЧИЛАР КУНИ

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Бугун республикамиз балиқ хўжалигининг кўп минг кишилик коллективи барча совет халқи қатори Балиқчилар кунини нишонламоқдалар. Тармоғимиз балиқчилари, ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС XXV съезди тарихий қарорларидан ғоятда руҳланиб, меҳнат активлигини авж олдирган ҳолда кутиб олдилар.

Ўзбекистон балиқ хўжалиги ходимлари КПСС XXV ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съездларини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этган эдилар. Беш йиллик мобайнида балиқ овлаш 47 процент кўпайиб, 684,5 минг центнерни ташкил қилди. Эл дастурхонига пландан ташқари 72,8 минг центнер «жонли кумуш» ҳадя этилди.

Тўққизинчи беш йилликда ҳавзалардан овланадиган балиқ миқдори 2,7 марта кўпайди. Бу даврда умумий майдони 3,5 минг гектарга тенг тўққизта янги хўжалик фойдаланишга топширилди. Республикамизнинг ҳавзаларидан овланган балиқларнинг маҳсулдорлиги ҳар гектар майдонда 19,6 центнерни ташкил қилди. Бу соҳада тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида, айниқса, катта ютуқларга эришилди. Республикамиздаги «Дамаччи» балиқчилик хўжалиги (директори К. Шарипов) коллективи ҳар гектар ҳовуз майдонидан ўртача 34 центнердан балиқ топширди. Оққўрғон комбинати (директори Л. Крупнов) балиқчилари эса 28,5 центнердан «жонли кумуш» овладилар. Шу хўжаликнинг В. Жувагин бошлиқ бригада аъзолари эса 50 центнердан балиқ топширдилар. Бутун мамлакатимизга номи тарқалган Н. Абдулин бошлиқ бригаданинг азаматлари эса 78 центнердан балиқ овлаб рекорд қўйдилар. Якунловчи йилда ҳавзалардан овланган балиқларнинг таннархи республикамиз бўйича планда белгиланганидан 46 тийин арзонлашди. Бошқармамиз корхоналари томонидан тайёрланаётган барча маҳсулотлар биринчи ва олий категорияга аттестация қилинган. 24 хил маҳсулотимизга эса давлат Сифат белгиси берилган.

Шу билан бирга, республикамиз балиқчилик хўжаликлари фаолиятида баъзи камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Қатор балиқчилик хўжаликлари балиқ овлаш топшириқларини ва меҳнат унумдорлигини ўстириш планини бажаришни таъминламади. Янгидан ишга туширилган қувватлар сусткашлик билан ўзлаштирилди. Ишлаб чиқариш қувватларининг айримлари бошқа мақсадларда фойдаланилди. Капитал маблағлар асосан янги объектларни қуришга сарфланиб, мавжуд балиқчилик хўжаликларини реконструкция қилиш ва кенгайтиришга ишлатилмади.

КПСС XXV съезди Ватанимиз экономикаси тараққиётининг янги марраларини белгилар экан, халқ турмушини янги поғоналарга кўтаришнинг асосий шарти — ишлаб чиқариш ҳажмини тўхтовсиз ўстириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш эканлигини алоҳида таъкидлади. Шунга кўра, 1980 йилга бориб, республикамизда ялпи балиқ маҳсулоти тайёрлаш 18,9 миллион сўмликка етказилади. Балиқ маҳсулотлари ишлаб чиқариш 114 минг центнерни ташкил қилади. Шу йилнинг ўзида эл дастурхонига 8560 тонна тирик балиқ етказиб берилади. Бу рақам ўнинчи беш йилликнинг сўнгги йилида 10290 тонна бўлиши керак. Республикада балиқ саноатини ривожлантиришга сарфланадиган капитал маблағлар ҳажми тўққизинчи беш йилликдагидан тўрт марта кўпайиб 90 миллион сўмдан ошиб кетади.

Ўзбекистон балиқчилари ўнинчи беш йиллик топшириқларини қатъият билан бажарар эканлар, олдиларида турган қатор муаммоларни ҳам муваффақиятли суратда бартараф қилиб бормоқдалар. Гап шундаки, Орол денгизи жанубида балиқ овлаш ҳажми кескин камайганлиги туфайли республикадаги энг катта Мўйноқ балиқ-консерва комбинатини хом ашё билан таъминлаш соҳасида қийинчилик туғилди.

Республикамиз аҳолисини тўйимли, шу билан бирга янги ва тирик балиқ маҳсулотлари билан таъминлаш масаласини ҳовуз ва кўл-товар балиқчилигини ривожлантирибгина ҳал қилиш мумкин. Буни яхши тушунган республика балиқ хўжалиги бошқармаси, область ва районларнинг партия ва совет ташкилотлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукумати ҳамда СССР Балиқ хўжалиги министрлигининг ёрдамида ҳавзаларда балиқларни кўпайтириш ва овлаш тадбирларини кўрмоқдалар. Шунга кўра, Қорақалпоғистон АССРнинг Мўйноқ балиқ-консерва комбинатининг қувватларидан фойдаланиш яхшиланади. Биз ўнинчи беш йилликда Ленин номли каналдан ва Амударёнинг ўзанларидан оқиб келадиган сувлар асосида Мўйноқда ҳар томонлама мукаммал балиқчилик хўжалиги, Сарбас ва Мўйноқ кўрфазлари, «Междуречье» сув омбори, Макпалкўл ва Судочье кўллари негизида кўл-товар хўжаликлари ҳамда Порлатовда балиқ урчитиш хўжалиги ташкил қилишни мўлжаллаганмиз. Бу хўжаликларни барпо қилиш учун 51 миллион сўм ва моддий-техника воситалари республика ресурслари ҳисобидан олинади. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши қўшимча равишда 7 минг тонна балиқ олиш имконини беради.

1976—1980 йилларда Самарқанд, Фарғона, Тошкент, Сурхондарё, Сирдарё, Андижон балиқ хўжаликлари ва Хоразм балиқ комбинати реконструкция қилинади. Жиззах, Наманган, Термиз, Бўз, Мирзачўл, Қашқадарё ва Бухорода балиқ хўжаликлари қурилиб фойдаланишга топширилади.

Яқинда матбуотда КПСС Марказий Комитетининг «Тюмень область партия комитетининг балиқ хўжалиги ишлаб чиқариш коллективларини, олимлари ва мутахассисларини область сув ҳавзаларида овбоп балиқ запасларини кўпайтиришга ва шу запаслардан яхшироқ фойдаланишга сафарбар этиш соҳасидаги ташкилотчилик иши тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Қарорда кўрсатилган тавсияномалар ва талаблардан келиб чиқиб, республикамиз партия, совет ва балиқ хўжалиги ташкилотлари кўл ва сув омборларида, жумладан, Жиззах областидаги Арнасой кўлида балиқчиликни ривожлантириш мақсадида тегишли тадбирларни ишлаб чиқмоқдалар.

Ўнинчи беш йилликда республикамизда хонбалиқ, буффало, бестер, Сибирь осетраси каби янги хил балиқларни боқиш ва кўпайтиришга катта аҳамият берилади. Бу соҳада маълум тажриба тўпланди. Масалан, Тошкент областининг Бўстонлиқ районида хонбалиқ етиштириладиган хўжалик ташкил қилинди. Худди шундай хўжалик Жиззах областининг Бахмал районида қурилмоқда. Чорвоқ сув омборида, Косонсойда хонбалиқ урчитиш белгиланган.

Ўзбекистон балиқчилари ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилини яхши бошладилар. Республика балиқ хўжалиги коллективлари маҳсулот реализация қилиш олти ойлик планини муддатидан илгари — 22 июнда бажардилар. Пландан ташқари 1 миллион 834 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Олти ойлик балиқ овлаш, балиқ маҳсулотлари, консервалар ишлаб чиқариш меҳнат унумдорлигини ўстириш план ва социалистик мажбуриятлари 15 — 20 процент ошириб уддаланди. Пландан ташқари эл дастурхонига 553 центнер балиқ маҳсулотлари, 25 минг банка балиқ консерваси етказиб берилди. Ўзаро социалистик мусобақада Мўйноқ балиқ-консерва комбинати, Оққўрғон, Хоразм балиқ комбинатлари, Жиззах балиқ хўжалиги, Бухоро ва Каттақўрғон балиқ саноати хўжаликлари яхши натижаларга эришди.

Республика балиқ хўжалиги корхоналари коллективлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, маҳсулот реализация қилиш йиллик планини 25 декабрда адо этиб, пландан ташқари 275 минг банка балиқ консерваси, 500 центнер дудланган балиқ маҳсулотлари, 500 центнер озуқа уни тайёрлаш мажбуриятини олдилар. Меҳнат унумдорлиги белгиланганидан 2 процент кўп ошади.

Балиқ хўжалиги бошқармаси корхоналари ва ташкилотларининг меҳнаткашлари «Гидрорыбпроект» институти Ўрта Осиё бўлими, Ўрта Осиё зонал ихтиопатология инспекцияси, «Узбекрыбвод» коллективлари билан ҳамкорликда КПСС XXV съездида балиқчиликни ривожлантириш юзасидан белгиланган топшириқларни муваффақиятли бажаришга муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

Ю. АМИНОВ,
Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги бошқармаси бошлиғи.

Дипломатия муносабатлари ўрнатилди

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати билан Сейшель ороллари республикаси ҳукумати тинч-тотув яшаш, миллий суверенитетни ҳурмат қилиш, территориал бутунлик, тенг ҳуқуқлилик ва бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик принциплари асосида дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантириш истагига амал қилиб, иккала мамлакат ўртасида 1976 йил 30 июндан бошлаб дипломатия муносабатларини ўрнатиш ва элчихоналар даражасида дипломатия ваколатхоналарини айирбошлаш тўғрисида келишиб олдилар.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ БИРДАМЛИГИ СОВЕТ КОМИТЕТИНИНГ БАЁНОТИ

Ливандан олинаётган хабарлар совет жамоатчилигини чуқур ташвишга солмоқда.

Бу мамлакатда ички реакция [illegible] тинч аҳолисига тўхтовсиз зарба урмоқда.

Ливандаги миллий-ватанпарвар кучлар ва Фаластин қаршилик кўрсатиш ҳаракати тангликни сиёсий жиҳатдан бартараф қилишга эришмок учун унга жалб этилган барча томонларнинг иштироки билан музокаралар олиб боришга тайёр [illegible]

Прогрессив араб жамоатчилиги Ливан танглигини ҳақли суратда империализмнинг ва Исроилдаги ҳукмрон доираларнинг янги макрли фитнаси, деб ҳисоблади. Бу фитна Яқин Шарқ можаросини адолатли равишда бартараф қилишга [illegible]

[illegible]

ПЛАНЕТАМИЗДА

ФАКТЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

МАҚСАДЛАР МУШТАРАКЛИГИ

БЕРЛИН, 9 июль. (ТАСС). ГБСП Марказий Комитети, ГДР Давлат кенгаши ва ГДР Министрлар Совети Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXX сессияси қатнашчилари шарафига қабул маросими ўтказдилар.

ГДР Давлат кенгашининг Раиси В. Штоф тўпланганларга мурожаат қилиб, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши қардош мамлакатлар ўртасида алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлашда тобора катта роль ўйнамоқда, деди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг сессияси, деди сўнгра у, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига кирувчи мамлакатларнинг жуда катта иқтисодий муваффақиятларга эришганлиги белгиси остида ўтди.

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин жавоб нутқида қуйидагиларни таъкидлади: Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар жами халқ хўжалик потенциалининг улканлиги ёки ўсиш суръатлари жиҳатидан шу Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидан устун турадиган бошқа иқтисодий ташкилот жаҳонда йўқ. Шу мамлакатлар жами халқ хўжалик потенциали кризисларсиз ва депрессияларсиз барқарор, планли негизда, ягона социалистик принципларга мувофиқ асосда ривожланмоқда. Бу ерда бошқалар ҳисобига ўзи учун фароғат ва афзалликларни ҳеч ким қидирмайди, чунки ҳамкорлигимиз негизи бўлган социалистик интернационализмни барча социалистик мамлакатларнинг миллий манфаатларини интернационал манфаатлари билан узвий қўшиб олиб бормасдан туриб тасаввур қилиш мумкин эмас.

Шу боисдан биз ҳаммамиз биргаликда қураётган бино, деб сўзини давом эттирди А. Н. Косигин, мустаҳкам пойдеворга таяниб, ҳар бир кишининг ва ҳамманинг манфаатларига ишонарли тарзда хизмат қилади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежнев Европа коммунистик ва ишчи партияларининг конференциясида: «Социализм мамлакатларининг қардошларча бирдамлиги улардан ҳар бирининг куч-қудратини кўпайтиради, тенг ҳуқуқли иқтисодий ҳамкорлик ана шу мамлакатлардан ҳар бирининг ўз ресурсларига жуда катта имкониятларни қўшиб беради», деган эди.

Берлин конференцияси янги жаҳон урушининг олдини олиш, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш ва кескинликни юмшатиш жараёнини янада ривожлантириш соҳасида социалистик мамлакатлар жуда катта роль ўйнаётганликларини қайд қилди. Социалистик мамлакатлар меҳнаткашлар оммасининг манфаатларига хизмат қилувчи социалистик жамиятнинг ўз табиати билан белгиланадиган ўз экономикасини узлуксиз ўстираётганлиги туфайли, тинч-тотув яшашни қарор топтиришга қаратилган ҳамда халқаро муносабатларга тобора кўпроқ таъсир ўтказаётган ташқи сиёсати туфайли шу ролни ўйнамоқдалар.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXX сессияси ишининг бориши, деб таъкидлади А. Н. Косигин, социалистик мамлакатлар олдиларида турган улкан вазифаларни ва уларни ҳал қилиш йўлларини тушунишда ҳамжиҳат эканликларини ишонарли тарзда кўрсатиб турибди. Бизнинг бирлигимиз — буюк куч бўлиб, у чорак асрдан кўпроқ вақтдан буён тараққиёт йўлидан олға боришда бизга ёрдам бермоқда. Бизнинг бирлигимиз жаҳонда социалистик ҳамдўстлик позицияларини, социалистик мамлакатларнинг халқаро обрў-эътиборини йилдан-йилга мустаҳкамлашда бизга ёрдам беради. Бинобарин, шу бирлигимизни буза оладиган кучлар йўқ, чунки бу бирлик қардош коммунистик ва ишчи партияларимизнинг социализм ва коммунизм учун, тинчлик ва халқлар хавфсизлиги учун курашдаги мақсадларининг муштараклиги билан вужудга келди.

Халқларимиз марксчи-ленинчи партияларимизнинг мақсадларини, ана шу мақсадларга эришишга қаратилган уларнинг ички ва ташқи сиёсатини тўла-тўкис баҳам кўриб, қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Бу мақсадлар жаҳондаги барча халқларга тушунарли ва яқиндир. Шу боисдан халқлар партияларимизни тараққиёт — байроқдорлари, бутун инсониятнинг энг яхши келажаги учун курашувчилар деб биладилар.

Бу курашда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ҳам муносиб ўрин эгалламоқда. Коммунистик ва ишчи партияларининг съездлари мамлакатларимиз олдига қўйган тарихий вазифаларни ҳал этишда шу кенгашнинг роли ошиб боришига аминмиз.

ЯНГИ БЕЛГРАД Югославия пойтахтининг гўзал районларидан ҳисобланади. Бу ерда ҳозир 200 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилмоқда. Яқин вақт ичида унинг аҳолиси яна 100 минг кишига кўпаяди.

ТАСС фотохроникаси.

ҚАРДОШ МАМЛАКАТЛАР ХАЛҚЛАРИНИНГ МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

БЕРЛИН, 9 июль. (ТАСС). Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXX сессияси Германия Демократик Республикасининг пойтахтида ўз ишини тамомлади. Сессия қатнашчилари якунловчи ахборот қабул қилдилар. Якунловчи ахборотда бундай дейилади: сессия 1971—1975 йилларда иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик ҳамда комплекс программани амалга ошириш якунлари ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлигини янада кучайтириш ва ривожлантириш тўғрисида ижроия комитетининг докладини қараб чиқди.

Сессия мамнуният билан қуйидагиларни қайд қилиб ўтди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар социализм ва коммунизм қурилишида анча катта муваффақиятларга эришди. Беш йиллик халқ хўжалик планлари муваффақиятли бажарилди, ишлаб чиқарувчи кучлар юксак суръатлар билан ривожланмоқда, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги ўсмоқда, меҳнаткашларнинг фаровонлиги тўхтовсиз юксалиб бормоқда.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг миллий даромади 1971—1975 йилларда умуман 36 процент кўпайди. Ваҳолонки, тараққий этган капиталистик мамлакатларда бу даромад 14 процент, Европа иқтисодий ҳамжамиятига аъзо бўлган мамлакатларда эса 12 процент ортди. 1975 йилда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ялпи саноат маҳсулоти 1970 йилдагига нисбатан тахминан 1,5 баравар ошди. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларда саноат маҳсулотининг бутун ўсишининг қарийб 80 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан эришилди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини моддий-техника базаси анча мустаҳкамланди. Об-ҳаво шароити ноқулай келишига қарамай, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг кўпчилигида 1971—1975 йилларда қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг ўртача йиллик ҳажми шундан аввалги беш йилликдагига нисбатан 14 процент кўпайди. Қардош мамлакатлар аҳолисининг реал даромади жон бошига ҳисоблаганда 1971—1975 йилларда тахминан 29 процент ортди.

Бу муваффақиятлар коммунистик ва ишчи партиялар раҳбарлигидаги ишчилар синфи, деҳқонлар ва зиёлиларнинг фидокорона меҳнати натижасидир. Бу муваффақиятлар социалистик тузум бунёдкорлик соҳасида жуда катта имкониятларга эга эканлигини тасдиқлайди ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг коммунистик ҳамда ишчи партиялари иқтисодий ҳаётни планли ва илмий жиҳатдан асослаб берилган тарзда бошқаришни таъминлаб, социализм ва коммунизм қурилишида жамиятнинг раҳбар сиёсий кучи ролини муваффақиятли бажараётганлигини яққол исбот этади.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар коммунистик ва ишчи партияларининг бўлиб ўтган съездлари ўтган беш йилликда планларнинг бажарилишини якунлаштирдилар. Шу беш йилликда ўз мамлакатларининг ҳар томонлама социал-иқтисодий тараққиётини таъминлаш программасини белгиладилар ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳамкорлигини тобора кучайтириш, такомиллаштириш ва уларнинг социалистик иқтисодий интеграциясини ривожлантириш комплекс программаси кўзда тутган тадбирларни амалга ошириш юзасидан қардош партиялар биргаликда ишлаб чиққан йўлнинг тўғрилигини таъкидладилар.

Сессия Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ижроия комитетининг ва бошқа органларининг комплекс программани ҳамда кенгаш сессиясининг XXV—XXIX мажлисларида қабул қилинган қарорларини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган ишларни уюштириш ва бажариш соҳасидаги фаолиятини маъқуллади.

Шу билан бирга, дейилади ахборотда, ҳаёт социалистик давлатлар ҳамкорлигини доим чуқурлаштириб бориш зарурлигини тобора кўпроқ тақозо этаяпти. Шу муносабат билан халқаро социалистик иқтисодий муносабатлар империалистик мамлакатларнинг иқтисодий муносабатларига тамомила зид эканлиги таъкидлаб ўтилди. Конкуренция, адоват, кам тараққий этган мамлакатларни эксплуатация этиш, уларнинг миллий ресурсларини талаш, баъзи давлатларнинг бошқа давлатлар ҳисобига ривожланиши — империалистик иқтисодий муносабатларнинг муқаррар йўлдошидир. Социалистик ишлаб чиқариш муносабатларининг афзаллиги, план асосида амалга оширилаётган социалистик ҳамкорликнинг афзаллиги капиталистик экономикада зиддиятларнинг кучайиб бораётганлиги ва кризисли ҳолатларнинг чуқурлашиб бораётганлиги фонида айниқса яққол намоён бўлмоқда. Ана шу ҳамкорлик Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг жаҳон экономикасидаги мавқеларини мустаҳкамлайди, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг халқаро майдондаги нуфузини оширади.

Сессия ҳозирги вақтда ҳамкорликни янада кучайтириш ва такомиллаштириш, социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантириш комплекс программасида кўрсатиб берилган имкониятлардан тўлароқ фойдаланиш учун, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг бир қанча ҳаётий муҳим иқтисодий проблемаларини биргаликда ҳал этиш учун шарт-шароит етилди, деб ҳисоблайди. Моддий ишлаб чиқаришнинг энг муҳим соҳаларида ҳамкорликнинг 10-15 йиллик даврга мўлжалланган программаларини биргаликда ишлаб чиқиш шу мақсадларга жавоб бериши керак. Бу программаларда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг энергия, ёқилғи ва хом ашёнинг энг муҳим турларига иқтисодий жиҳатдан асослаб берилган эҳтиёжларини таъминлаш, ишлаб чиқаришни чуқур ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш асосида машинасозликни ривожлантириш, халқ истеъмол қиладиган озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат молларининг асосий турларига бўлган рационал эҳтиёжларини қондириш, шу кенгашга аъзо бўлган мамлакатларнинг транспорт алоқаларини модернизация қилиш ва ривожлантириш борасидаги конкрет тадбирлар белгиланади.

Узоқ муддатли программалар асосида кўп томонлама ва икки томонлама битимлар тузилади. Бу битимлар шу программаларда баён қилинган мақсад ва вазифаларни амалга оширишда томонларнинг ўз зиммаларига оладиган конкрет мажбуриятларини кўзда тутади.

Ҳужжатда яна бундай дейилади: Сессия узоқ муддатли программаларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш, ҳар бир мамлакатдаги илмий-тадқиқотларни ривожлантириш билан бир қаторда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг фан-техника соҳасидаги ҳамкорлигини янада кенгайтиришни талаб этади, деб ҳисоблайди.

Сессия Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг ҳамкорликнинг узоқ муддатли программаларини ишлаб чиқишни уюштириш борасида планли фаолият соҳасидаги ҳамкорлик масалалари билан шуғулланувчи комитети бажарган ишларни маъқуллаб, комитетга ҳамкорликнинг узоқ муддатли программалари лойиҳаларини ишлаб чиқиш ҳақидаги докладни XXXI сессия муҳокамасига тақдим этишни топширди.

Кенгаш сессияси Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг ижроия комитетига ҳамкорликнинг узоқ муддатли программаларини ишлаб чиқишни уюштириш ва бу ишни кузатиб туришни ҳамда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши органларининг ўзаро маҳкам алоқа боғлаб ишлашини таъминлашни топширди.

Сессия Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг халқаро майдондаги нуфузи ўсганлигини мамнуният билан қайд қилиб, бу комитетнинг фаолиятини такомиллаштириш, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши органларининг иш услуби ва методларини яхшилаш соҳасидаги ишни давом эттириш зарур деб ҳисоблайди. Сессия Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг ижроия комитетига бу соҳадаги конкрет таклифларни тайёрлашни топширди. Бу таклифлар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг XXXI мажлисида қараб чиқилиши керак.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўзаро кўп томонлама ҳамкорликни янада кучайтириш тадбирларини белгилаб, бошқа социалистик мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорликни бундан буён ҳам интенсивлаштиришга тайёр эканликларини тасдиқладилар. Улар ривожланаётган давлатларнинг тараққиёт йўлидаги интилишини қўллаб-қувватлашга, жаҳондаги барча мамлакатлар билан улардаги социал тузумнинг қандай бўлишидан қатъий назар, ўзаро манфаатли иқтисодий муносабатларини кенгайтириш учун ёрдам беришга аҳд қилганликларини билдирдилар. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар халқаро иқтисодий муносабатларда ҳар қандай камситишни тугатиш тарафдоридир.

Жаҳондаги вазиятда катта ижобий ўзгаришлар рўй берганлиги иқтисодий ҳамкорлик учун қулай истиқболларни очиб беради. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳукуматларининг бошлиқлари Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг муваффақиятли тугалланганлигига юксак баҳо бердилар. Бу кенгаш Европа қитъасининг сиёсий ҳаётида тарихий воқеа бўлди. Кенгашнинг якунлари жаҳондаги бутун вазиятга чуқур ижобий таъсир ўтказади.

Европа коммунистик ва ишчи партияларининг Берлинда ўтказилган конференцияси тарихий аҳамиятга молик воқеа бўлди. Бу конференциянинг якунлари, у қабул қилган якунловчи ҳужжат барча меҳнаткашларнинг туб иқтисодий ва сиёсий манфаатларини муваффақиятли суратда рўёбга чиқаришга, тинчлик, хавфсизлик, ҳамкорлик ва социал тараққиёт йўлидаги курашда халқларнинг зўр ғайрат билан қиладиган ҳаракатларини кучайтиришга ёрдам беради.

Ахборотнинг охирида бундай дейилади: сессия Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар комплекс программасининг бажарилишини жадаллаштириш юзасидан белгиланган тадбирларни амалга ошира бориб, социал-иқтисодий тараққиётда, тенг ҳуқуқли қардош давлатлар ўртасида муносабатларнинг социалистик принциплари негизида ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада кенгайтириш ва чуқурлаштиришда янгидан-янги катта муваффақиятларга эришадилар, деб қаттиқ ишонч билдиради. Бу эса социалистик мамлакатларнинг жипслигини мустаҳкамлашга, уларнинг халқларини бузилмас дўстлик ва социалистик интернационализм руҳида тарбиялашга ёрдам беради. Бу эса социалистик системанинг афзаллигини қарор топтиришга, бутун дунёда тинчлик ва социал тараққиёт ишига қўшилган муҳим ҳисса бўлади.

XXX сессиянинг иши дўстлик, ўртоқларча ҳамкорлик ва муҳокама этилган масалалар юзасидан фикрларнинг тўла бирлиги руҳида ўтди.

МЕҲНАТКАШЛАР КУЛФАТИ

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

Капиталистик мамлакатларда ишсизлик, нарх-навонинг ошиб бориши, меҳнаткашлар турмуш даражасининг пасайиб бориши кейинги вақтларда тағин ҳам авжига чиқмоқда.

Масалан, Америка Қўшма Штатларида шу йилнинг иккинчи кварталида товарларнинг улгуржи баҳоси 6,6 процентга қимматлашган. Америка Қўшма Штатлари меҳнат министрлиги ана шу ҳақда алоҳида хабар бериб, мамлакатда айниқса ёқилғи ва саноат хом ашёсининг нархи сезиларли даражада ошганлигини айтди. Фақат июнь ойининг ичида нефть ва нефть маҳсулотларининг баҳоси ўтган йилнинг шу ойидагига нисбатан 3,7 процент қимматлашган, пўлатнинг баҳоси эса 1,1 процент кўтарилган.

Америка иқтисодчиларининг фикрига кўра, улгуржи баҳонинг бундай тез суръатлар билан ўсиб бориши мамлакатда инфляция жараёнини секинлаштириш учун ҳукумат томонидан кўрилаётган тадбирларни батамом барбод этмоқда. Ўтган йилнинг ўзида улгуржи баҳонинг 5,4 процент кўтарилганлиги бунга ёрқин мисол бўлолади. Иқтисодчиларнинг фикрича, улгуржи баҳонинг тинимсиз кўтарилиб бораётганлиги чакана савдода ҳам нарх-навонинг яна кўтарилиб кетишига олиб келади.

Қатор мамлакатларда ишсизликнинг ўсиб бориш ҳоллари яна авжига чиқиб кетди. Чунончи, Канберрадан олинган хабарларга кўра Австралияда ишсизлик масаласи ҳамон энг жиддий проблемалардан бири бўлиб қолмоқда. Ишчиларни ишга жойлаштириш билан шуғулланувчи министр А. Стритнинг айтишига кўра, мамлакатда июнь ойининг ўзида 6346 киши ишсиз бўлиб қолган. Шундай қилиб министрнинг таъкидлашича, ҳозир Австралияда ишсизларнинг сони 265 минг кишидан ҳам ортиб кетган. Мамлакатда фақат рўйхатга кирган ишсизлар сони барча ишчи кучининг 4,4 процентини ташкил этмоқда. Мамлакатда ишсизликнинг яна кўпайиб бориш эҳтимоллари кутилмоқда.

Англияда ҳам ишсизлар сони кундан-кунга кўпайиб бормоқда. Яқинда мамлакатнинг Хартфордшир шаҳридаги мактабларнинг директорлари номига 400 дан ортиқ ўқитувчи иш сўраб ариза топширган. Улар ишдан бўшаб кетган ўқитувчилар ўрнига ишга кириш умидида ариза билан мурожаат қилишган эди. Чунки, мамлакатда ўқитувчиларни иш билан таъминлаш энг мушкул проблемалардан бири бўлиб қолди. Мамлакатда чиқадиган эътиборли газеталардан бири «Ивнинг ньюс»нинг ёзишига кўра, педагогик коллежларни битириб чиққан ўқитувчиларнинг ҳар юзтасидан фақат 15-16 кишигина ўз мутахассисликлари бўйича ишлашга муваффақ бўлмоқдалар. Бундай аянчли ҳол мамлакатда бошқа соҳаларда ҳам мавжуддир.

Капиталистик мамлакатларда меҳнаткашларнинг оғир ва ачинарли аҳволи устига ишсизлик, нарх-навонинг тинимсиз ўсиб бориши ва бошқа кулфатлар ғоятда оғир юк бўлиб тушмоқда.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

ЎРИМЧИЛАРГА МАДАД

Қозоғистоннинг ғалланор районларига ўн тонналик прицепларнинг дастлабки туркуми жўнатилди. Автомобиль транспортини ремонт қиладиган Олмаота ишлаб чиқариш бирлашмаси ана шундай прицепларни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олди. Бу прицеплар самосвал типида бўлиб, маҳсулотни туширишда қўл меҳнатининг ҳожати қолмайди.

Қозоғистонда ўрим-йиғим палласида йигирма мингга яқин автомобиль поезди ишлайди. Бу поездларнинг кўпчилиги ҳар қатнашида 30 тоннага қадар ғалла ташиб олади.

ДОРИШУНОСЛАР ХОМ АШЁСИ

Архангельск целлюлоза-қоғоз комбинатидан Някдом ўрмон-химия заводига бир вагон береста жўнатилди. Бу ерда шу хом ашёдан тиббий қатрон тайёрланади. Бу дори фармакология, парфюмерияда ишлатилади.

Архангельск мутахассислари мамлакатимизда биринчи бўлиб фанер ишлаб чиқариши чиқиндиларидан фойдаланиш йўлини топдилар. Дарахт танасини юпқа фанер тахтасига айлантиришдан олдин ёғоч ишлаш саноати ходимлари дарахт пўстлоғини шиладилар. Корхонада ишлаб чиқилган ва жорий қилинган чиқиндиларни қайта ишлаш технологияси ҳар ойда 13 тонна береста олиш имконини бермоқда. Бундан уч тонна тиббий қатрон олинади.

ТЎЙИМЛИ ОЗУҚАЛАР

Жанубий Тожикистонда дала йўллари ёқаларида ва каналларнинг бўйларида чорва моллларга бериладиган хашаки қовоқ ва полиз экинлари экилган жойлар беш юз километрдан ортиқроққа чўзилиб кетган. Ҳамма жойда ана шу экинлар бир текис униб чиқди.

Шаҳритуз районидаги хўжаликларда ўтган йили йўл ёқаларидаги ерларга хашаки экинлар экиш тажриба қилиб кўрилган эди. Бу йил эса ана шундай ерларнинг ҳаммасида озуқа етиштириш мақсадида хашаки экинлар парвариш қилинмоқда.

Қумсангир, Колхозобод, Қўрғонтепа ва республиканинг жанубидаги бошқа бир қанча районларда ҳам шаҳритузликларнинг издошлари хашаки экинларни парвариш қилмоқдалар.

ШИФОБАХШ СУВЛАР

Гидрогеологлар курорт шаҳри бўлмиш Чўлпонота яқинида минерал иссиқ сувнинг катта ер ости ҳавзасини топишди. Бу сув ўзининг шифобахш хусусиятларига кўра Старая Руссадаги сув манбаига яқин туради. Шифобахш сувлар санаторийларни кенгайтириш ва курорт мавсуми муҳлатини узайтириш имконини беради.

Тоғли ўлка территориясида бу хилдаги сув манбалари кўплаб топилган. Фақат иссиқ кўл соҳилларининг ўзидагина 15 хил минерал сувнинг кўпдан-кўп запаслари топилди. Цхалтубодаги машҳур сув запасидан қолишмайдиган радонли сув айниқса шуҳрат қозонди. Иссиқкўл районида ҳар суткада ярим миллион литр минерал сув олинади.

ОЛИМЛАР ҲАМКОРЛИГИ

Ҳозирги вақтда Украина ССР Фанлар академиясининг олимлари социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг татқиқотчилари билан бирга 80 дан ошиқ ишни бажаряптилар, прогрессив технологияларни ишлаб чиқиш, янги ҳисоб техника воситаларини, синтетик олмос асбобларини вужудга келтириш, юқори сифатли пайвандбоп материаллар излаш биргалашиб ҳал этилаётган кўпдан-кўп масалалар қаторига киради.

Украина ССР Фанлар академияси ғоят қаттиқ материаллар институтининг ходимлари ҳам Болгария, Венгрия, ГДР, Чехословакия, Югославия, Польша олимлари билан биргалашиб ишламоқдалар.

ҚУЛАЙ УСУЛ

Ёмғирлаш — Ўрта Осиёда эрозияга учраган ерларда ғўза суғоришнинг энг қулай ва тежамли усули бўлиб чиқди. Тожикистон тупроқшунослик илмий-тадқиқот институтининг олимлари шундай хулосага келдилар.

«Тожикистон комсомолининг 50 йиллиги» совхози ерларида ҳар томонлама ўтказилган тадқиқотлар ёмғирлаб суғоргандаги пахта ҳосили эгат очиб суғоргандагига нисбатан юқори бўлишини кўрсатди.

Ёвон водийсида янги усул синаб кўрилди. Бу ерда янгича суғорилган 10 минг гектар ер йилига 240 минг сўм пулни тежади ва пахта ҳосилини анчагина оширди.

Қорақалпоғистон АССР: Хўжайли темир йўл станцияси орқали она-Ватанимизнинг турли шаҳарларига ҳар куни пассажир поездлари ўтиб туради. Бу ерда йўловчилар учун барча қулайликлар мавжуд. Суратларда: (чапдан) — 1. Хўжайли вокзалининг ташқи кўриниши. 2. Станцияда кўпгина ишлар мана шу ердан туриб бошқарилади. Станция навбатчиси Б. Унгарбоев пультда. 3. Поезд бригадаси бошлиғи А. Муратов Хўжайли станцияси эксплуатация бўлинмасининг бошлиғи М. Дилмуҳамедов.

Р. Саидов фотолари.

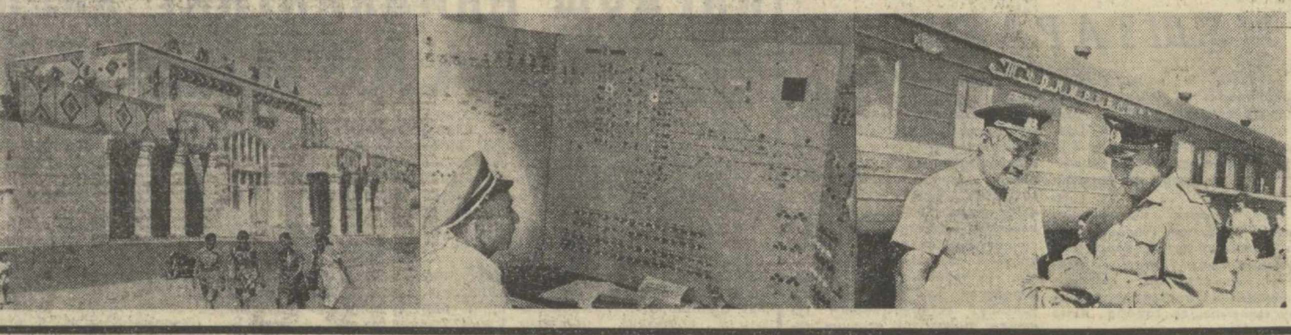

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР:

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

ҲАШАР УСУЛИДА

Комсомол ёшлар ташаббуси асосида махсус ўрта ўқув юртлари талабалари, педагогика институтининг студентлари ва кенг жамоатчилик иштирокида Термиз шаҳрида қисқа вақт ичида янги канал қуриб битказилди ва ишга туширилди. «Ёшлик» номи берилган каналдан секундига 1,2 кубометр сув оқиб ўтяпти. Канал суви Амударёдан насослар ёрдамида олиниб, 10 метр баландликка кўтариб берилмоқда.

А. ХАЛИЛОВ.

ДЎСТЛИК ЁРДАМИ

Кучли зилзиладан катта зарар кўрган газлиликларга кўпчилик қатори «Ўзсельхозтехника»нинг Тўрткўл, Беруний район бирлашмалари ва унинг Қирққиз бўлими коллективлари ҳам ёрдам қўлини чўздилар. Улар бир кунлик иш ҳақларини газлиликларга ёрдам сифатида ўтказдилар. Тўрткўл районн бирлашмаси 1700 сўм, Беруний бирлашмаси 1500 сўм, Қирққиз бўлими инженер-техниклари эса 650 сўм пулни ёрдам кассасига жўнатдилар.

«Ўзсельхозтехника»нинг Қорақалпоғистон АССР бирлашмаси ва унинг жойлардаги органлари газлиликларга 15500 сўм ёрдам пули ўтказишга қарор қилдилар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ЙЎЛОВЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Кўп сонли йўловчиларнинг илтимосига биноан Ғиждувон шаҳри билан Кумушкент посёлкасини туташтирувчи янги автобус маршрути очилди. Бу маршрут Ғиждувон ва Вобкент районлари меҳнаткашлари учун катта аҳамиятга эга. Илгари йўловчилар бир неча ўн километрлаб айланма йўл босишга мажбур бўлардилар. Янги маршрут аҳоли зич яшайдиган ўнга яқин қишлоқ ва посёлкаларни узвий боғлади. Автобуслар хизматидан йўловчилар миннатдор.

Ҳ. ҚОДИРОВ.

ГАЗЕТХОНЛАР ИЛТИМОСИГА КЎРА

ГИПЕРТОНИЯ АСОРАТИДАН САҚЛАНИНГ

Гипертония касаллигига чалинган беморлар қон босими 140—190 миллиметрдан баланд бўлади. Беморлар бош оғриғи, қулоқ шанғиллашидан, бурнидан қон кетишидан, меҳнат қобилияти пасайишидан шикоят қиладилар. Касаллик бошланиши даврида қон босимининг вақти-вақти билан 160—195, 170—200 миллиметргача кўтарилиб туриши аниқланган. Кейинчалик қон босимининг кўтарилиши анча турғун бўла бошлайди. Бундай кишилар кўпинча иш қобилиятини йўқотмайдилар. Буларда касаллик артериал қон босимининг ўлчашда ёки беморларда гипертониянинг тўсатдан зўриққанида қон босими бирдан кўтарилиб кетиб, бошда, юракда даъфатан оғриқ пайдо бўлганида аниқланади. Қон босими баланд кишилар ҳисобда туришлари ҳамда қон босимини мунтазам ўлчатиб туришлари лозим.

Сўнгги йилларда гипертония касаллигининг олдини олиш ва уни даволаш бўйича анча ишлар қилинди, хасталикнинг оғир шакллари кам учрамоқда, бу дардга чалинган кишиларнинг ўртача умри узайди. Буларнинг ҳаммаси партия ва ҳукуматимизнинг халқ саломатлиги йўлидаги ғамхўрлигининг самарасидир.

Кейинги йилларда гипертонияга чалинган беморларда қон босимининг бирдан кўтарилиб кетиш ҳоллари кўп учрамоқда. Қон босими ошган кишида гипертония касаллигининг зўриқиши (криз) тўсатдан бўлиб баъзан кўнгилсиз воқеаларга олиб келмоқда. Бундай беморларда аҳвол танг бўлиш, бош мияга қон қуйилиши, ярим фалаж бўлиш, тилдан қолиш, қаттиқ бош оғриғи каби ҳолатлар учрамоқда. Юрак инфаркти ҳам гипертония зўриққанидан бўлади. Хўш, нима учун гипертониянинг зўриқиши кўп учрамоқда? Қон босимини тез туширадиган янги дори-дармонлар кўп бўлса-ю, бу хасталикнинг зўриқишини камаймаслигига нима сабаб? Бунга асосий сабаб шуки, гипертонияга чалинган кишилар берилган дориларни мунтазам ичмай қўйдилар. Қон босимим тушди-ку, деб ўзларига бепарво бўлиб қоладилар. Масалан, резерпин, раунатиндан фойдаланиб юрган бемор шу дорини бирдан ичмай қўйса, гипертония албатта зўриқади.

Гипертонияда қўлланиладиган ҳозирги дори-дармонларнинг организмга таъсири хилма-хил. Шунинг учун уларни организмга таъсирини ўрганиб, фарқига қараб, сурункали бериш мақсадга мувофиқ бўлади.

Бу касалликнинг даволаш соҳасида эришилган муваффақиятларга қарамасдан, кризларни даволашда шифокорлар анча қийинчиликка учрайдилар. Шундай экан, гипертония зўриқишининг олдини олиш чоралари катта аҳамиятга эга.

Гипертония кескин зўрайса, бунда артериал қон босимининг бирмунча тез кўтарилиши билан бир қаторда беморнинг умумий ҳолати ҳам ёмонлашади. Бунга бош мия, юрак қон-томир ва организмнинг бошқа системалари фаолиятининг жиддий функционал бузилиши сабаб бўлади.

Ғипертония зўриқиши кўпинча асаб бузилиши, руҳий жароҳатлар ва асаб системасининг ҳаддан ташқари ҳаяжонланиши туфайли рўй беради. Бунга мисол. Клиникамизга келтирилган 50 ёшлар чамасидаги аёлда гипертония борлиги бир неча йил аввал аниқланган экан. Бу бемор орзу-ҳавас билан тўй қилган. Шу муносабат билан ўзини қаттиқ уринтирган, дам олмай, дори-дармонларни ичмай, тўй тараддудида юрган. Чаллар маросимига тайёрланишида аёлнинг боши оғриб, кўнгли айниган, тили ғулдираб қолган. Тез ёрдам машинаси чақирилган. Қон босими 220—120 миллиметр бўлганлиги, касаллик зўриқиши аниқланган. Касал шифохонада 40 кун ётгандан сўнг тилга кириб, ўзининг аввалги ҳолига қайтди. Агар мазкур беморга тез ёрдам берилмаганда, касаллик тўла ва тўғри аниқланмаганда кўнгилсиз воқеа рўй бериши мумкин эди. Гипертония касаллигининг зўриқишида рўй берадиган юрак уриш, совуқ қотиш, қусиш, бош оғриқ, безовта бўлиш аломатларини кўрган «ўзи билармон» одамлар беморга «ошқозонингизни ювинг», деб сув ичирадилар, аҳволни яна ҳам танг қиладилар. Бунга асло йўл қўймаслик керак. Фақат врач маслаҳати билан иш тутиш лозим.

Гипертониянинг зўриқиши — кризларнинг рўй беришида об-ҳавонинг таъсири, айниқса, ҳаво босимининг кескин ўзгариб туриши ҳам сабаб бўлади.

Гипертония зўриқишида бош миядаги гипоталамик соҳа функциясининг зарарланиши аниқланган. Кейинги йиллардаги илмий-тадқиқот ишлари гипертония кризи билан оғриган кишиларнинг кўпчилигида бош мияси гипоталогик соҳаси ташқи муҳитга таъсирчанлиги зўрлигини кўрсатди.

Бу кўпроқ аёлларда климакс даврида учрайди. Бу аҳвол организмдаги ички секреция безлари фаолиятини ошириб, беморларда кризни қайталанишига сабаб бўлади. Гипертониянинг зўриқишини олдини олишда организмни поликлиникада синчиклаб текшириш катта аҳамиятга эга. Қон босими баланд кишиларда криз бошни қаттиқ оғриши билан бошланади, уларнинг юзи қизариб баъзан эса оқариб кетади. Бош оғриқ шундай кучли бўладики, киши ўзини қаерга қўйишини билмайди, кўнгли айнайди, қусади, тил айланиши ўзгаради, бемор ғўлдираб қолиши мумкин. Кўз олди хиралашади, ҳатто бир неча секундга кўзи кўрмай ҳам қолади. Хаста безовта бўлади, терлайди, оёқ-қўли қалтирайди, қўрқади, бети гоҳ оқаради, гоҳ қизаради, оғзи қурийди, юрак уриши тезлашади. Шу пайтда артериал қон босими беморнинг қон босимига нисбатан 80—100 (30—50 га) ошган бўлади. Электрокардиограммада анча ўзгариш сезилади. Бундай гипертония зўриқиши кўпроқ касалликнинг I—II босқичи билан оғриган беморларда бўлади.

Гипертония касаллигининг III босқичида криз оғирроқ ўтади, бош оғриғи, бўшашиш, уйқу келиш ҳолати, қулоқ шанғиллаши узоқ давом этади. Кўзнинг нури сусаяди, бир қўл, бир оёқда сезиш камаяди, бадан жимирлайди, юрак қисилиши хуружи бўлади. Юрак уриши камаяди. Қон босими узоқ вақт баланд бўлади. Электрокардиограммада юрак фаолиятини жуда суст бўлганлиги сезилади. Баъзан ўз вақтида ёрдам кўрсатилмаса, беморнинг бош миясида жиддий ўзгаришлар рўй беради.

Гипертония касаллигининг зўриқишида учрайдиган бош мия қон томири кризининг белгилари зарарланган қон томири жойлашган ерига қараб турлича бўлади. Буларга қисқа давом этувчи қаттиқ бош оғриғи, бош айланиш, кўнгил айниш, қусиш, кўзнинг кўрмай қолиши, эшитмай қолиш, мувозанатини йўқотиш, қўл ва оёқларда сезгининг бузилиши, фалаж ҳолатларини рўй бериши кабилар киради. Агар бемор тезликда медицина ёрдамига мурожаат қилиб, тегишли дори-дармонлардан ўз вақтида фойдаланса криз ҳолатининг белгилари бутунлай йўқолиб кетиши мумкин.

Гипертония касаллигининг зўриқиши ва бош мия қон томирлари атеросклерозининг оғир асоратларига мия инсульти киради. Қон босимининг кўтарилиб кетиши, бош мия қон томирларида атеросклеротик ўзгаришларнинг юрак қобилиятининг бузилиш даражасига қараб инсультлар бир неча турга бўлинади. Буларга геморрагик, тромботик ва веноз инсультлари киради. Айрим вақтларда бош мияда қон айланишининг кучли бузилиши юрак инфаркти билан бир вақтда кузатилиши мумкин. Бундай ҳоллар кардиоцеребрал синдром деб аталади. Геморрагик инсульт асосан қон босимининг ҳаддан ташқари кўтарилиб кетиши ва кучли атеросклеротик ўзгаришларга учраган бош мия қон томирларининг ёрилиб кетиши натижасида содир бўлади. Геморрагик инсульт бош мия тўқимасига, бош мия қоринчаларига ва субарахнаидал бўшлиқларга қон қуюлиши, хушдан кетиш, фалажлар билан кузатилиб, беморни оғир аҳволга солиб қўяди. Гипертония касаллиги зўриқишида баъзан тромбатик инсульт бўлади.

Тромботик инсульт рўй берганда айрим бош мия қон томирларида қоннинг ивиб қолиши кузатилади. Натижада бош мия тўқимасининг айрим қисмларига қон келиш тўхтайди. Аксарият ҳолларда бундай инсульт уйқу вақтида рўй беради, бемор хушини йўқотмайди, аммо сезгининг кучли бузилиши, сўзлаш қобилиятининг йўқолиши ва фалаж ҳолатлари рўй беради. Қон босими ошган кишиларда кардио-цереброн ҳолат бўлади. Кардио-церебрал синдром юракда инфаркт содир бўлиши ёки юрак автоматизмининг қўпол бузилишидан келиб чиқиб, бу ҳол мия тўқимасига қон қуюлиши ёки бош мия қон томирларидан қоннинг ивиб қолиши билан кузатилиши мумкин.

Хулоса қилиб айтганда, гипертония касаллигининг оғир асоратларига бош мия, умуман, бутун асаб системаси қон томирларида атеросклероз ҳолатларининг рўй бериши натижасида қон айланишининг сурункали ва кучли бузилишлари киради. Бу ҳолатга учраган беморлар, айниқса, инсульт ўтказган беморлар оғир инвалид бўлиб қолишлари кузатилади. Буларнинг олдини олиш асосан беморнинг ўзига боғлиқ. Гипертония касаллигига чалинган бемор ўз вақтида медицина ёрдамидан фойдаланиб турса, врач кузатувидан чиқмаса, режимни сақласа, жисмоний тарбия билан меъёрида шуғулланиб турса, биринчидан, асосий касалликдан халос бўлиши, иккинчидан, гипертония касаллигининг асаб системасида қолдириши мумкин бўлган асоратларидан ўзини сақлаши мумкин.

Ў. ШАРОПОВ,
Ф. АБДУҲАКИМОВ,
Ўрта Осиё Медицина педиатрия институтининг профессорлари.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЗКУЛЬТУРА ИНСТИТУТИ
1976—1977 ўқув йили учун

ПЕДАГОГИКА, СПОРТ ВА СИРТДАН ЎҚИШ ФАКУЛЬТЕТЛАРИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ИНСТИТУТГА 35 ЁШГАЧА БЎЛГАН (кундузги бўлим), ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ, ГТО ЯНГИ КОМПЛЕКСИ НОРМАТИВЛАРИНИ ТОПШИРГАН ВА ЎЗИ ТАНЛАГАН ИХТИСОСЛИК БЎЙИЧА ҚУЙИДАГИ СПОРТ КВАЛИФИКАЦИЯСИГА ЭГА БЎЛГАН КИШИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ: спорт факультетига кирувчилар учун II разряддан, педагогика ва сиртдан ўқиш факультетларига III разряддан кам бўлмаслиги керак.

СИРТДАН ЎҚИШ ФАКУЛЬТЕТИГА ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ СОҲАСИДА ИШЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ (ёш чекланмайди).

ИНСТИТУТ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ВА СПОРТ ТАШКИЛОТЛАРИ УЧУН ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ЎҚИТУВЧИЛАРИ ВА ТРЕНЕРЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ.

Ўқиш муддати — 4 йил, сиртдан ўқиш факультетида — 5 йил.

ҚАБУЛ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА ЎТКАЗИЛАДИ:
СПОРТ ФАКУЛЬТЕТИ — енгил атлетика, сузиш, бокс, оғир атлетика, гимнастика, велоспорт, қиличбозлик, кураш (классик, эркин, самбо, дзю-до, миллий кураш), эшкак эшиш.
ПЕДАГОГИКА ФАКУЛЬТЕТИ — енгил атлетика, баскетбол, волейбол, қўл тўпи, сузиш, гимнастика, теннис.
СИРТДАН ЎҚИШ ФАКУЛЬТЕТИ — енгил атлетика, сузиш, баскетбол, футбол, қўл тўпи, гимнастика, велоспорт, қиличбозлик, оғир атлетика, кураш (классик, эркин, самбо, дзю-до, миллий кураш), теннис, бокс, эшкак эшиш.

АРИЗАЛАР 31 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Аризалар 700084, Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 95- уйда (факультет ва кирувчи ўзи танлаган ихтисослик кўрсатилган ҳолда) маълумоти тўғрисидаги ҳужжат билан (асли), классификация билети характеристикаси — тавсияномаси, ГТО гувоҳномаси, 3x4 см. 7 та фотосурат билан қабул қилинади.

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ 1 АВГУСТДАН 20 АВГУСТГАЧА ҚУЙИДАГИ ФАНЛАР БЎЙИЧА ЎТКАЗИЛАДИ: ихтисослик, умумий жисмоний тайёргарлик, рус тили ва адабиёти (иншо), химия, физика.

ИНСТИТУТНИНГ КУНДУЗГИ БЎЛИМИГА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛАР ТАБЕЛДА КЎРСАТИЛГАН СПОРТ ФОРМАСИ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИ, ЧЕТДАН КЕЛГАНЛАР УЧУН ЁТОҚХОНА БЕРИЛАДИ.

Институтга мурожаат қилиш учун адрес: 700084, Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 95-уй, қабул комиссияси. Телефон: 35-40-31.

ТОШКЕНТ ШАҲАР
129-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1976—77 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛАР БЎЙИЧА ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ КАСБ ЭГАЛАРИНИ ТАЙЁРЛАЙДИ: ошпазлар (чет эл таомларини тайёрлай оладиган), официантлар (чет тилларини биладиган), қандолатчилар, саноат моллари сотувчилари.

Ўқиш муддати 2 йил (ўрта маълумотлилар).

Озиқ-овқат моллари сотувчилари, баққол-қандолатчи ва гастроном моллари сотувчилари.

Ўқиш муддати бир ва икки йил (8—10-синф ҳажмида маълумотлилар).

Ўрта маълумотли ўқувчилар ойига 30 сўм стипендия ва ишлаб чиқаришдан ажратилган пулнинг 33 проценти билан таъминланадилар.

8-синф маълумоти бўлган ўқувчилар овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқаришдан ажратилган пулнинг 33 проценти билан таъминланадилар.

ЎҚУВ ЮРТИНИ ТАМОМЛАГАНЛАР ЎРТА ОСИЁ РЕСПУБЛИКАЛАРИДА ВА ҚОЗОҒИСТОН ССРГА ҚАРАШЛИ ЧЕТ ЭЛ САЁҲАТЧИЛАРИГА ХИЗМАТ ҚИЛУВЧИ РЕСТОРАНЛАРДА ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИГА ҚАРАШЛИ КОРХОНАЛАРДА ИШЛАЙДИЛАР.

Ўқиш — 1 сентябрдан бошланади.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, «Юнусобод» массиви, Аҳмад Дониш кўчаси, 28-уй (51-автобуснинг «Билим юрти» бекати).

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ.

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Зарядкага сафланинг. 10.30 — Будильник. 11.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 12.00 — Бугун — балиқчилар куни. 12.30 — Концерт. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси (бадиий фильм, 4, 5-сериялар). 16.55 — Поэзия. М. Исаковский. 17.40 — Музикали киоск. 18.10 — Халқаро панорама. 18.40 — Мультфильм. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Ижодкорлар съезди. 20.25 — Концерт. 21.00 — Киносаёҳатчилар клуби. 22.00 — «Вақт». 22.30 — Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси (бадиий фильм, 6-серия). 23.45 — Енгил атлетика бўйича халқаро мусобақа: СССР — Франция.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.10 — Янгиликлар. 10.20 — Куйланг, ёш хонандалар. 10.50 — Телетеатр. Л. Устинов. «Ёнар тош». 11.50 — Севги тароналари. 13.05 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 13.45 — Тунги воқеа (бадиий фильм). 15.00 — Киноэкран янгиликлари. 18.05 — Сизда ҳам шундай бўладими? 18.35 — Ойбек (ҳужжатли фильм). 19.20 — Қадимий ёдгорликлар — халқ мулки. 19.45 — «Ахборот». 20.00 — Бугун — балиқчилар куни. 20.10 — Юнус Тўраев концерти. 21.00 — «Ахборот». 21.20 — Телеминиатюралар театри студентлар ҳузурида. 22.30 — Телеочерк. 22.45 — Дон Кихотнинг фарзандлари (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА.

17.00 — Фрунзе кўрсатувлари.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — СОВЕТ ЦИРКИ УСТАЛАРИНИНГ ХАЙРЛАШУВ ТОМОШАЛАРИ

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Пролетар диктатураси учун бриллиантлар — «ЧАЙКА» (16, 18.30, 21), «ҚОЗОҒИСТОН» (12, 13, 16, 17, 20), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (12, 14.30, 17, 20), «НУКУС» (11, 14, 17, 20.30), «ДРУЖБА» (11, 14, 17, 20.10).
Катта пойга — «ЧАЙКА» (11, 3.30), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Меҳмонхонадаги жиноят — «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 15, 19, 21), «ДРУЖБА» (10.20, 12, 13.30, 16, 18, 19.30, 21), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Мистер Мак-Кинлининг қочиши — С. РАҲИМОВ номли (11.30, 14.30, 17.30, 20.15).

Мени тушун, она! — «ТИНЧЛИК» (тоқ соатларда).

Саҳро ва чангалзорларда — «ЯНГИОБОД» (11, 14, 17, 20).
Маҳфий полицияга ҳужум — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).
Лочин изидан; Оқ бўрилар — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Пролетар диктатураси учун бриллиантлар — «ФЕСТИВАЛЬ» (21.30).
Мени тушун, она! — «ХИВА» (20.50, 22.30).

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
СССР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН
13 июль соат 19.30 да
«ДАУГАВА» (Рига) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)
КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ФУТБОЛ

Билетлар сотилмоқда.

СПОРТ

ЙИРИК АНЖУМАНГА

ОЛИМПИАДА. Яна бир ҳафтадан кейин Монреал шаҳрида жаҳон спортчиларининг йирик анжумани — XXI олимпиада байроғи кўтарилиб, бир неча кун ёниб турадиган машъала ўт олади. Энг кучлилар баҳсида мамлакатимизнинг таниқли спортчилари қатори Ўзбекистон вакиллари ҳам иштирок этадилар. Бокс бўйича жаҳон чемпиони Руфат Рисқиев, қиличбозликдан жаҳон чемпиони Собир Рўзиев, халқаро мусобақалар иштирокчиси, таниқли чавандоз Валерий Дворянинов ҳамда халқаро классли спорт мастери моҳир ҳужумчи Владимир Фёдоровлар ана шундай шарафга муяссар бўлиб, Монреалга йўл олдилар.

ЎҚУВЧИЛАР БАҲСИ

СПАРТАКИАДА. Львов шаҳрида мактаб ўқувчиларининг Бутуниттифоқ XIV спартакиадаси мусобақалари қизғин давом этмоқда. Мусобақаларда ўзбекистонлик ёш спортчилар муносиб ўринларни эгаллашга интиляптилар. Чунончи, шахмат баҳсида ўзбекистонлик ўқувчилар эстониялик тенгқурларини 6,5:1,5 ҳисобида ютдилар. Бироқ москвалик шахматчилар эса, вакилларимиздан 6:2 ҳисобида устунлик қилишди. 200 метрга комплекс сузишда йигитларимиздан А. Скорико бешинчи, В. Емелин еттинчи бўлдилар. Тўрт марта юз метрга мураккаб эстафетали сузишда команда ҳисобида олтинчи ўрин эгалланди. Боксчиларимиз эса, нимчорак баҳсида юқори натижани қўлга киритдилар. Футбол ва қўл тўпи мусобақалари ҳам давом этмоқда.

ЎЗГАРИШ БЎЛМАДИ

ФУТБОЛ. Биринчи лига командалари чемпионатнинг дастлабки даврасини якунламоқдалар. Яна бир учрашувдан кейин оралиқ маррага қандай натижа билан келингани ойдинлашади. Мухлислар навбатдаги тур ўйинларидан кейин фахрли иккинчи ўринга даъвогарлик қилаётган командалар мавқеида ўзгариш бўлишини кутишган эди. Бинобарин ўйинлар жадвалининг юқори поғоналарида деярли силжишлар бўлмади.

«Нефтчи» командаси футболчилари учрашувни Орджоникидзеда спартакчилар билан ўтказиб, ҳисоб очилмаган ўйинда очколарни баҳам кўришди. «Пахтакор» футболчилари эса, яна ўз мавқеларини сақлаб қолишди. Команданинг таниқли ҳужумчиси В. Фёдоров майдонга тушмаган галдаги учрашувнинг биринчи қисми сирасини айтганда зерикарли бўлди. Айниқса тўп киритишнинг нақд усули — 11 метрли жарима тўпини М. Ан ютуққа йўйёлмагани «ғашга» тегди. Танаффусдан кейин ўйин анча жонланди. Бу ўринда ҳужумчи К. Бакановнинг ҳаракатларини алоҳида қайд қилиш ўринлидир. Константин мазкур ўйинда дарвозани икки маротаба нишонга олиш билан ўз ҳисобидаги тўпларни еттитага етказиб олди. «Пахтакор»га қўш очко келтирган тўплар учрашувнинг 66 ва 87- минутларида киритилди.

«Таврия» футболчилари «Кубань» командаси майдонида жавобсиз икки тўп киритиш билан ютуққа эришдилар ва тўплар нисбатига кўра бир пағона юқорига кўтарилдилар. Қолган учрашувлар қуйидагича тугади: «Қайрат» — «Даугава» — 2:0, «Помир» — «Нистру» — 2:1, «Пахтакор» — «Металлург» — 2:0, «Колхозчи» — «Спартак» (И-Ф) — 1:1, «Звезда» — «Шинник» — 1:0, «Кузбасс» — «Рубин» — 2:1, «Терек» — «Торпедо» — 1:2, «Спартак» (Н) — СКА (Р) — 1:0.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти; № 41 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.

Р. 14642. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. В. — 161.